

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупи насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 3 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3
телефон: +38 (0562) 399-101
факс: +38 (056) 370-47-31
телефон: +38 (095) 794-79-38
E-mail: td.stepova@gmail.com

ЖУРНАЛ ВІЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЬОУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ 3 ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2014 рік

№ 4 (273)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Дніпропетровське обласне управління
лісового та мисливського господарства

Знайте майбутнє Дніпропетровщини в надійних руках!

Наша адреса: м. Дніпропетровськ
пул. Набережна Перемоги, 38
Тел: (056) 726-21-75.
факс 726-71-75
dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

*Христос воскрес! – десь пролунало,
І на душі святково стало.
Ось кошики із рушниками
Несуть до церкви із пасками.
Святково свічки засвіtilись,
І всі частунки освятились.*

*Христос воскрес – лунають дзвони.
Хай зникнуть всякі перепони!*

ЗМІСТ

Вільній людині цікавіше жити	1
Найкращий читач 2014 р.	2
Без графіту не писатимуть олівці... ..	3
Новий формат бібліотек.....	4
100-річний ювілей сестри Олеса Гончара....	5
Виставка дитячого малюнка «Собори наших душ-2014».....	6
Всеукраїнська виставка – конкурс «Знай і люби свій край-2014».....	7
Виставка «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!».....	7
Зустріч вихованців школи-інтернату № 4 з письменниками.....	8
Лялька-мотанка краща в Україні.....	8
Проблеми та особливості гендерного виховання.....	9
Сто рядків про книгу.....	10
Переможці XXVII Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики	13
З нових видань «Від січеського представництва Фондації Багряного».....	13
В ботсаду ДНУ.....	14
«Космічний тиждень» в ДНУ.....	15
Нашого цвіту по всьому світу.....	16
Українська революція.....	17
Зцілення слуги сотника.....	21
Княжни та княгині Русі-України (X-XIV ст.).....	22
Календар українця.....	27
Правильно, неправильно.....	28
Варто знати.....	28
Бадрі, Алекс та Гія.....	29
На конкурс Марусі та Івана Гнип.....	30
Музика без меж.....	34
ВКЛЕЙКА: Творче сходження	
Нагородження переможців десятого конкурсу ім. О. Гончара	
Про українські автобусні зупинки	

**Святослав Вакарчук:
«Вільній людині
цікавіше жити»**

У цьому переконаний відомий український музикант, лідер гурту «Океан Ельзи», та громадський діяч Святослав Вакарчук, який завітав на зустріч зі студентами Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Це вже третя відкрита зустріч, проведена за ініціативи С.Вакарчука, зі студентством ДНУ.

Довгоочікуваного гостя студенти привітали яскравим пісенним флеш-мобом, колективно виконавши пісню «Все буде добре». Такий несподіваний подарунок і теплий прийом дніпропетровських прихильників неабияк обрадував Святослава!

Поспілкуватися з улюбленим співаком до зали Палацу студентів ДНУ прийшло понад півтисячі молодих людей. Для тих, хто не зміг потрапити усередину, на подвір'ї Палацу організатори встановили колонки, які транслювали все, що звучало у залі.

Виступаючи перед студентством, С.Вакарчук розмірковував про свободу як одну з основних людських цінностей, важливість індивідуального вибору в житті людини, національну ідею та активну громадянську позицію кожного з нас.

Зокрема, на переконання Святослава Вакарчука, найбільше щастя людини і привілей — бути вільною. «Найголовніше, що робить людину щасливою, — це почуття власної свободи: свободи вибору і власного життя. Адже вільній людині цікавіше жити», — вважає він. Для максимальної реалізації музикант закликав молодь рішуче позбавлятися комплексу «маленької людини», викорінювати в собі страх перетворень і ставати активним творцем своєї долі. «Найперше, що для цього варто зробити — чесно відповісти собі на питання: чи хочу я бути вільною людиною, чи готовий я бути нею, та чи готовий я боротися за це?», — радить він. А ще пам'ятати: свобода — це ключ до нашого успіху, який досягається щоденними рішеннями кожного з нас.

С.Вакарчук твердо вірить у те, що особистий вибір людини екстраполюється на вибір всієї країни, і в те, що найуспішніша країна — завжди та, що ставить свободи вибору на перше місце. Багато говорив Святослав не лише про побудову щасливого громадянського суспільства, але й про вироблення ефективної національної ідеї. «Сьогодні наша ідея має звучати так: «Ми різні, але ми разом». Саме з таким підходом, на його думку, може народитися необхідна синергія, яка дозволить українцям побудувати успішну державу. Сьогодні в Україні, за його висловом, є лише один великий друг — це вона сама. А тому нашим спільним завданням нині має стати пошук постійних атрибутів державності та підтримка здорового балансу всередині країни на основі збереження національних особливостей. «Суспільство і держава повинні працювати в одному напрямі, адже цілісність завжди вигідніша, ніж розділ», — підкреслює музикант.

За півгодини зустріч перейшла у формат діалогу. Студенти запитували у кумира про його ставлення до нинішньої ситуації на сході країни, порушували релігійні, мовні питання і питання національних стереотипів, просили поділитися з ними рецептами змін для України.

Зокрема, у своїх відповідях Святослав Вакарчук зізнався, що не називає політику найдієвішим способом змінити суспільство, ці функції він покладає, скоріше, на моральні цінності та освіту. «От якщо, наприклад, міністерство фінансів змінить курс — ми побачимо і відчуємо це за день-два, міністерство економіки якщо буде впроваджувати зміни — вони стануть відчутними через два роки, а от зміна політики міністерства освіти буде помітною через 20 років. Тому нам потрібно працювати зі студентською молоддю, адже вона — це наше майбутнє», — відзначив Святослав.

Свою ж роль у житті молодих українців Святослав бачить у тому, щоб бути людиною, до якої дослухаються. «Такі зустрічі з відомими людьми допомагають молоді обрати правильну дорогу в майбутньому, зорієнтувати її на правильні цінності та поставити перед нею важливі питання, відповіді на які кожен шукатиме для себе сам», — сказав музикант.

Наприкінці зустрічі усі разом урочисто заспівали Гімн України, а потім студенти подарували своєму улюбленцю пам'ятні подарунки — портрет музиканта та жовто-блакитне серце.

**Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О. Гончара**

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ПІДВЕДЕНО ПІДСУМКИ ОБЛАСНОГО ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «НАЙКРАЩИЙ ЧИТАЧ 2014 РОКУ»

На Дніпропетровщині вже дев'ятий рік поспіль Тиждень дитячого читання розпочинається підведенням підсумків обласного туру Всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач України».

Традиційно обласний тур конкурсу проводиться на базі Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей.

55 школярів з усіх міст та районів області змагалися у трьох категоріях за звання «Кращий читач 2014 року» та головні призи – подорож до Львова на Фестиваль дитячого читання «Книгоманія», який проходить 15-18 травня у Львові.

Учасників конкурсу привітали представник Департаменту культури, туризму, національностей та релігій Світлана Єгорова, письменники Павло Кашаєв та Валерій Гладішев, які щиро бажали юним конкурсантам перемог у подальшому житті, висловили впевненість, що діти пронесуть через роки любов до книги.

Атмосферу свята створювали талісман бібліотеки

– Їжачок-Книговичок та чудова концертна програма студентів Дніпропетровської консерваторії.

Переможцями обласного туру конкурсу стали: Крива Карина – учениця 6 класу, ліцей природничо-наукового навчання, м. Жовті Води; Гринчук Віталій – 7 клас, Першотравенська ЗШ, с. Перше Травня Апостолівський район; Губарик Катерина – 8 клас, школа №18, м. Новомосковськ

Решта конкурсантів отримали сертифікати учасників та подарункові набори книг.

Довідково:

Цьогоріч у конкурсі взяли участь понад 5 тисяч школярів області.

У містах та районах було обрано по 1 переможцю в кожній віковій категорії – тобто, серед учнів 6, 7 та 8 класів. Учасники власноруч заповнювали читацькі Щоденники, де систематизували прочитані поза шкільною програмою книги. Крім того, діти розповідали про улюблені книги та відповідали на запитання членів журі.

Ольга Шарабура

Познайомити людину з чарівно-загадковим світом природного каменю, величезним розмаїттям мінералів, гірських порід, руд, палеонтологічних знахідок, навчити цінувати і оберігати природне середовище покликані геологічні (мінералогічні) музеї. З 19 серпня 1935р. в НГУ функціонує геолого-мінералогічний музей, який вважається одним із найбільших та найзмістовніших серед собі подібних в Україні. У ньому зараз зберігається більше 3 тисяч зразків мінералів.

Цікаво, що періодично музей поповнюється новими експонатами. Авторка цих рядків була свідком досить неординарної події у житті цього самостійного підрозділу НГУ, коли на честь 110-річчю вілею університету один із небагатьох українських колекціонерів метеоритів Олександр Ковальов (до речі, випускник НГУ) передав музеєві частину своєї колекції метеоритів.

Цього року НГУ святкуватиме свій 115-річний ювілей і вже зараз починає отримувати подарунки. Американський бізнесмен українського походження, колишній випускник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (НТТУ КПІ) Ігор Барсуков привіз із Північної Америки природний зразок графіту, спеціально прибув до НГУ, щоб передати його як дар і таким чином поповнити колекцію зразків графітів геолого-мінералогічного музею.

У 1997 р. Ігор Барсуков захистив кандидатську дисертацію в НТТУ КПІ на тему «ЕЛЕКТРОХІМІЧНА СИСТЕМА ДЛЯ БЕЗМЕТАЛЕВОГО АКУМУЛЯТОРА З НОМІНАЛЬНОЮ НАПРУГОЮ 1,5 В», а нині вже майже 20 років живе в США. Працює

у компанії «Американські енергетичні технології» (м. Чикаго), яка займається високотехнологічними методами очищення графіту.

Ігор Барсуков виявився надзвичайно цікавим співрозмовником і багато розповів про мінерал під назвою «графіт». Зразок, подаро-

му і встановлення демократичної влади. До речі, зазначив Ігор В'ячеславович, Канада – одна з найперших країн, яка визнала легітимність нового українського уряду і в знак підтримки підняла біля свого парламенту український прапор.

Ігор Барсуков вже багато років співпрацює з українськими вченими, зокрема з кількома НДІ, КБ «Південне» і Національною металургійною академією України (НМетАУ). Завдяки такій співпраці українські вчені змогли виграти гранти від Аргонської національної лабораторії (США) на суму \$4 млн! З паном Барсуковим до НГУ прибув також представник

НМетАУ завкафедри промислової теплоенергетики Михайло Губинський, який розповів кореспондентові прес-центру НГУ про спільні наукові проекти з компанією «Американські енергетичні технології».

**Валентина Шабетя,
ІАЦ НГУ**

Коротка довідка про графіт:

Біля підніжжя схилу в долині Борроудейл, що лежить у районі Лейк-Дістрікт в Англії, було знайдено брили невідомої чорної речовини. На вигляд вона нагадувала вугілля, проте не горіла. Крім того, вона залишала липкий чорний слід, який легко стирався. Спочатку вважали, що це — свинець. Тому англійці назвали новознайдену речовину п'юмбаго, що означає «схожий на свинець». А нині ця речовина широко відома як графіт. Слизькі на дотик невеликі бруски графіту загортали в овечу шкуру або обмотували шнурком. Невідомо хто і коли вперше здогадався замінити шкуру і шнурок на дерев'яну оправу, але в 60-ті роки XVI сторіччя примітивні олівці досягли континентальної Європи.

Дешевий, завжди під рукою і майже нічого не важить, олівець легко вміщається в кишені. Його не треба заряджати, він ніколи не протікає, а його слідів не важко позбутись. За допомогою

БЕЗ ГРАФІТУ НЕ ПИСАТИМУТЬ ОЛІВЦІ І НЕ ПРАЦЮВАТИМУТЬ МОБІЛЬНІ ТЕЛЕФОНИ

Відомо, що розробка родовищ графіту у Північній Америці носить сезонний характер. Взимку, коли поверхня кар'єру вкрита снігом, родовище не розробляється. Але коли у лютому власник канадського графітового кар'єру Лак-Кнайфф дізнався про намір пана Барсукова подарувати камінь українському музеєві, то відразу спорядив експедицію на гелікоптері, щоб у великі морози і негоду з-під товщі снігу дістати шматок лускатого графіту. Що не зробиш для України, яка цієї зими пережила глобальне політичне потрясіння – повалення тоталітарного режи-

(закінчення, початок на 3 стр.)

нього діти навчаються писати, талановиті художники створюють шедеври, а більшість з нас робить нотатки. Звичайний олівець — найпоширеніше і найдоступніше у світі письмове приладдя. А все почалося в XVI сторіччі з випадкового відкриття на півночі Англії.

Похідна вуглецю (карбону) - графіт, з якого виготовлений грифель такого звичного для нас олівця, відмінно проводить електрику, а в повсякденному житті в процесі тертя графіту ми отримуємо малюнок на папері. Такі властивості графіту пояснюються особливою будовою його кристалічної решітки.

Графіт є однією з небагатьох речовин, які можуть протистояти температурам до 1000 градусів за Цельсієм і тому буде одним з ключових компонентів нового покоління ядерних

реакторів. Лускатий природний графіт застосовується в нових технологіях, таких як графен, який сьогодні використовується у випробуваннях андронного колайдера, а також при виробництві літій-іонних батарей (для наших мобільних телефонів), в паливних елементах, в установках з виробництва ядерної та сонячної енергії.

Поклади українського графіту розробляються на Заваллівському родовищі. Графіт — природний матеріал, значення якого в сучасній промисловості важко переоцінити. Природний графіт високої якості пропонує компанія «Заваллівський Графіт» — монополіст на європейській частині СНД і Україні, що випускає графітову продукцію.

На Заваллівському графітовому родовищі розробка ведеться відкритим (кар'єрним) способом із застосуванням свердловин-

них зарядів та гідромеханізації. Руди родовища збагачуються флотацією (та хімічним способом) з одержанням концентрату, що містить 85-90 % графіту високої якості і має зольність не вище 10-15 %. За своїми розвіданими запасами та масштабом видобування родовище є одним з найбільших на території СНД (перше місце у СРСР (СНД), друге - в світі).

Випускають з (1980-тих) тигельний, елементний, ливарний, електровугільний, малозольний та ін. марки графіту, а також спеціальні мастильні препарати.

У середині - другій половині 80-х виробництво графіту становило 47-55 % загальносоюзного (СРСР), у т.ч. кристалічного графіту — 73,5 %. Родовище забезпечує основні потреби у графітовому концентраті металургійної, хімічної, електротехнічної та ін. галузей промисловості.

БІБЛІОТЕКАРІ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ СТВОРЮЮТЬ НОВИЙ ФОРМАТ БІБЛІОТЕКИ

Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти проведено семінар бібліотекарів ПТНЗ області у режимі відеозв'язку на тему: «Формування нової моделі бібліотеки ПТНЗ».

Бібліотекарям представлено інформацію щодо основних напрямів формування сучасної моделі бібліотеки та запропоновано форми їх реалізації. Було визначено, що впровадження новітніх технологій у бібліотечну діяльність — головний інструмент створення нового формату бібліотеки ПТНЗ.

Представники обласного наукового бібліотечно-інформаційного центру презентували демоверсію електронної бібліотечної програми «Ірбіс», надали її електронний варіант для встановлення у бібліотеках ПТНЗ.

Бібліотекарі ПТНЗ познайомили учасників семінару з власним досвідом роботи в оновленій і осучасненій бібліотеці.

На семінарі було висвітлено інноваційні підходи до профорієнтаційної роботи бібліотекаря як важливого напрямку в діяльності навчального закладу.

Учасникам семінару рекомендовано активізувати роботу щодо пошуку шляхів оновлення роботи бібліотеки, розширити можливості задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки.

Отримана інформація корисна для практичного використання в роботі бібліотекаря навчального закладу.

В.М.Василиненко,
директор НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

100-річний ювілей відзначила сестра Олесь Гончара

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ Олександра Терентіївна Сова ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

«З Ангелом у хаті і з Богом у серці»

Живе на білому світі вже сто літ сестра відомого українського письменника Олесь Гончара – Олександра Сова. Жінка, яка незважаючи на всю трагічність сирітської долі в дитинстві, пережиті війни, голод, втрату рідних залишається уособленням великого терпіння, глибокого смирення, віри і любові.

З унікальним ювілеєм «сестру-голубоньку» четвертого квітня привітало чимало дніпропетровців, бо саме у цьому місті на Дніпрі, на вулиці Клубній, 25, вона мешкає більшу частину свого життя. Саме у цій маленькій хатинці у післявоєнні роки оточила увагою брата-фронтовика, зігрівала його сердечним теплом і підтримувала натхненням як майбутнього письменника.

Вранці після Святого Причастя парафіяни разом з о. Володимиром співали «многоліття» Олександрі Терентіївні у Свято-Покровському храмі, куди багато років ходить молитися й вона сама. Свого часу Шурочці (так називають її чимало людей) довірили бути казначеєм, збирати гроші на будівництво храму. Сьогодні красень-храм височіє поряд з будинком нашої ювілярки. «Ходіть до храму, не лініться, Богу моліться – і доживите до моїх літ! – частенько повторює Олександра Терентіївна».

Присіпи до цього моменту і представники Національного гірничого університету, зокрема, Центру культури української мови ім. Олесь Гончара, з якими ювілярка вже багато років підтримує найтісніше спілкування. Завдяки її теплим паляницям і добрим словам кілька поколінь студентів-гірників доторкнулися до витоків народної мудрості, опромінилися теплом молитовних очей.

У затишній хаті за щедрим застіллям на обійсті бабусі Шури і її доньки Тетяни лунало безліч привітань. Це вже стане історією, яку зафіксував оператор відеостудії НГУ «Юність» Станіслав Мардаровський.

Дніпропетровський національний університет, що носить ім'я великого письменника, нагородив ювілярку медаллю «За вірну службу ДНУ».

Олександра Терентіївна і досі мешкає в маленькій хатинці на околиці Дніпропетровська, куди після війни повернувся Олесь Гончар, щоб продовжувати навчання в університеті. «Ця хата й справді була теплою. І гріла вона не стільки плиткою, розжареною до червоності, скільки теплом людської ширості, турботи, доброти. Демобілізований фронтовик був оточений тут увагою, зовсім для нього незвичною. Йому відводять краще місце – біля грубки, сестрин чоловік не забуває щовечора зарядити карбідом лампу, щоб її вистачило на всю ніч, і навіть діти намагаються не галасувати, коли сідаєш до роботи», – так

згадуватиме Олесь Гончар сестрину хату, де писалися «Прапороносці», де Олександра Терентіївна і досі ретельно оберігає усі речі, що мають на собі відбиток причетності до Великого Майстра. Прикрашені рушниками, наче ікони, портрети Олесь Терентійовича, книжки з його автографами, численні подарунки.

«Нас розвели у 1920-му році, як мама вмерла, – згадує Олександра Терентіївна. – Він довго і не знав, що в нього сестра є. У 35-му ми зустрілися, тоді у 38-мім, а тоді аж у 1945-му, а всю війну не бачилися. Він поїхав у Харків, але гуртожиток був зруйнований. Мій чоловік запропонував йому жити у нас, коли він вирішив продовжувати навчання в Дніпропетровському університеті. Ми поставили йому тут дві дошки і два лантухи соломи: один у

боки, один у голову, і шинеллю він вкривався – ото таке життя було у 45-му».

Приймаючи вітання від ректора ДНУ імені О. Гончара Миколи Полякова, Олександра Терентіївна зізналася, що жодного дня не ходила до школи, але

самотужки навчилася писати і читати, перечитала всі книжки свого брата. Вручаючи медаль «За вірну службу ДНУ», Микола Вікторович відзначив, що її «життєві університети» є безцінними для всього колективу: «Для нас Ви багато десятиліть залишаєтеся тим ланцюжком, що поєднує університет з родину Майстра. Ви даруєте нашим студентам радість спілкування, зберігаєте дух цієї оселі, освяченої великим письменником, несете дорогу для всіх нас пам'ять про Олеся Терентійовича», – наголосив ректор. Донька Олександри Терентіївни Тетяна Гаврилівна подякувала керівництву і профспілковому комітетові ДНУ за піклування про родину. «За допомогою університету був побілований дім-музей Гончара, завезено дрова, щоб опалювати кімнати, де живе Олександра Терентіївна та зберігаються унікальні речі. І хоча поряд стоїть наш сучасний будинок, мамі затишніше в її старому будиночку, там вона проводить багато часу», – говорить Тетяна Гаврилівна.

Своїми емоціями від спілкування з ювіляркою діляться і студенти. Анастасія Яриш, студентка 3 курсу факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства: «Це незабутні враження! Ми спілкувалися з сестрою самого Олеся Гончара! За кілька років ми станемо викладачами української мови і літератури, і ми обов'язково переповідастимемо своїм учням про цю зустріч, про Олександр Терентіївну. Це пам'ять на все життя».

**Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О. Гончара**

Інформує ДОН ДОДА

На Дніпропетровщині стартувала виставка дитячого малюнка «Собори наших душ-2014»

Експозиція присвячена 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка і складається зі 120 робіт-переможців XVI обласного конкурсу серед юних художників «Собори наших душ». Виставка триватиме до 10 травня 2014 року. Побачити роботи юних митців можна у приміщенні музею історії ім. О.Матросова (м. Дніпропетровськ, площа Жовтнева, 15).

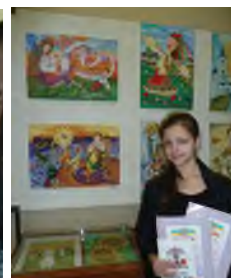
Відкриття виставки «Собори наших душ-2014» супроводжувалось нагородженням переможців однойменного конкурсу. Автори 120 найкращих робіт були нагороджені дипломами та цінними подарунками. Крім того, найкращі художні роботи будуть опубліковані у XVI збірнику «Собори наших душ», який побачить світ восени цього року.

Загалом, на виставці представлені конкурсні колекції з міст Дніпропетровська, Кривого Рогу, Павлограда, Жовтих Вод, Новомосковська, Орджонікідзе, Межівського, Нікопольського, Новомосковського, Петриківського, Юр'ївського районів.

Довідково:

У 2014 році у конкурсі юних художників «Собори наших душ» взяли участь близько 500 школярів Дніпропетровщини. Митці змагалися у номінаціях «Живопис», «Нетрадиційний живопис», «Графіка» та «Комп'ютерна графіка».

XVI регіональний конкурс «Собори наших душ» проводився у трьох вікових категоріях: від 7 до 11 років, від 11 до 15 років та від 15 до 18 років.

Школярі Дніпропетровщини представили майже 2 тис. робіт на регіональному етапі Всеукраїнської виставки-конкурсу «Знай і люби свій край-2014»

На Дніпропетровщині пройшов регіональний етап Всеукраїнської виставки-конкурсу декоративно-вжиткового і образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край-2014». Близько тисячі юних митців презентували майже 2 тис. експонатів. Експозиція учнівських робіт була представлена у Дніпропетровському палаці дітей та юнацтва.

На обласному етапі експрес-виставки «Знай і люби свій край-2014» учнівська молодь представляла роботи у двох напрямках – декоративно-вжиткове та образотворче мистецтво.

За напрямком «Декоративно-вжиткове мистецтво» роботи були розділені за сімома номінаціями: «Вишиванка», «Витинанка», «Декоративний та петриківський розпис», «Бісероплетіння», «Виро-

би з соломи та лози», «Кераміка та гончарство» та «Традиційне писанкарство».

За напрямком «Образотворче мистецтво» роботи подавалися у номінаціях «Живопис» та «Графіка».

Конкурсне журі оцінювало роботи за віковими особливостями, індивідуальністю та оригінальністю авторів.

За результатами регіонального етапу виставки за напрямком «Декоративно-вжиткове мистецтво» переможцями визначили 726 учнів. У розділі «Образотворче мистецтво» кращими стали 30 учнів.

Роботи-переможці регіонального етапу будуть представлені на Всеукраїнській виставці-конкурсі «Знай і люби свій край». Експозиція відкриється у серпні 2014 року в Українському державному центрі позашкільної освіти (м. Київ).

У Марганці пройшла виставка науково-технічної та декоративно-прикладної творчості учнівської молоді «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!»

Традиційно щороку на базі позашкільного навчального закладу «Міський Центр науково-технічної творчості» міста Марганець в квітневі дні проводиться міська виставка науково-технічної та декоративно-прикладної творчості учнівської молоді «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!».

Спортивно-технічне моделювання та електротехніка, моделі історичної серії та розробки винахідництва, оригінальні ігри та іграшки, архітектурні споруди та фантазійні макети, пред-

мети вжитковості та вироби народних ремесел – такі роботи представили юні моделісти, завзяті винахідники, самобутні майстрині та мрійники.

Захід проводився на кращу творчу авторську розробку по запропонованим розділам: науково-технічна творчість, декоративно-прикладна творчість та дизайн, початкове технічне моделювання.

Переможці заходу представляють власні роботи на обласному рівні та захистять стендові моделі під час проведення обласної виставки по регіонах.

Вихованці Дніпропетровської середньої санаторної школи-інтернату №4 зустрілися з письменниками

Дитинство кожної людини тісно пов'язане з віршами, саме з них вона пізнає навколишній світ, вчиться добру, справедливості. Поезія пробуджує в душі малюка почуття любові до всього, що його оточує, формує вміння бачити і відчувати прекрасне.

Минулого тижня учні молодших класів – діти із захворюваннями серцево-судинної системи – мали змогу занурити-

ся у світ поезії і відчувати на собі незриму, але водночас чаруючу та величну силу слова. Інтернатний заклад відвідали члени Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес літераторів України» (ДОО ВТС КЛУ) Людмила Некрасовська та Олена Швець-Васіна.

Поетеси презентували збірник творів для дітей «Нашим сонечкам». До книги увійшли поетичні твори письменників ДОО ВТС КЛУ – вірші різних стилів і жанрів, розважальних і повчальних, невігаданих і казкових. Оформлення книги здійснили вихованці художньої школи на основі НВК №28 м. Дніпропетровська, чий чудові малюнки прикрасили і збагатили збірку дитячою безпосередністю і умінням передати своє – чисте і трохи наївне – бачення світу.

Малюки із захопленням слухали вірші, які поетеси декламували, зі жвавим задоволенням відповідали на віршовані загадки, а потім мали можливість поспілкуватися тісніше, задати питання, роздивитися подаровані книжки.

Після закінчення зустрічі маленьких шанувальників поезії переповнювали емоції та приємні враження, які надовго зігріватимуть теплом та світлою радістю їхні серця.

Лялька-мотанка вчительки Дніпропетровщини визнані кращими в Україні

В Україні пройшов перший Всеукраїнський фестиваль народної іграшки. За його результатами двоє педагогів дитячих садків Дніпропетровщини посіли I та II місця у конкурсних номінаціях. Ще одна вихователька отримала спеціальну відзнаку першості. Про це повідомили у Департаменті освіти та науки облдержадміністрації.

Всеукраїнська виставка народної іграшки зібрала 150 робіт від 86 учасників з усієї країни. На фестивалі роботи розглядалися

у п'яти номінаціях: «Авторська іграшка», «Лялька-мотанка», «Лялька за творами Т.Г.Шевченка», «Лялька-герой літературного твору», «Національна традиційна іграшка». Найпопулярнішою номінацією стала «Лялька-мотанка», у ній було представлено більше півсотні робіт.

У номінації «Авторська іграшка» перемогу виборол вихователька Криворізького дитячого садка №141 Олена Тимченко. II місце у номінації «Лялька за творами Т.Г. Шевченка» здобула вчитель-дефектолог Дніпродзержинського спеціального дошкільного навчального закладу №35 «Попелюшка» Тетяна Мінченко. Крім того, спеціальна відзнака Всеукраїнського фестивалю була присуджена виховательці Криворізького дитячого садка №127 Аллі Ярошевській.

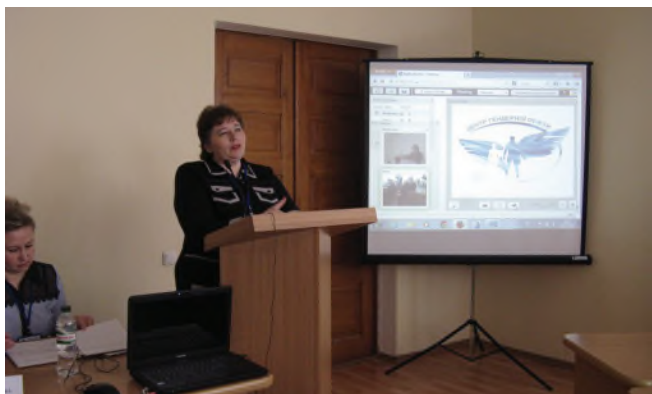
Роботи майстринь з Дніпропетровщини увійшли до фонду унікальних експонатів Тернопільського музею народної іграшки.

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ОБГОВОРЮВАЛИ ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ

На базі Криворізького національного університету відбувся обласний навчально-методичний семінар «Гендерне виховання в сучасній школі».

Цей захід проведено спільно Дніпропетровським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти і кафедрою педагогіки Криворізького педагогічного інституту Криворізького національного університету.

Освітнян, аспірантів і студентів від імені Криворізького педагогічного інституту Криворізького національного університету привітали професори Ігор Шелевицький, проректор з наукової роботи, Тетяна Дороніна, завідувачка кафедрою педагогіки, Зоя Мірошник, завідувачка кафедри практичної психології; і Тетяна Побоча, старший викладач Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Родзинкою заходу стала доповідь Мар'яни Великодної кандидата психологічних наук, практикуючого психолога, старшого викладача кафедри практичної психології Криворізького педагогічного інституту Криворізького національного університету «Етика оприлюднення результатів психологічної діагностики гендерної індивідуальності учнів».

Гостями семінару були представники Гендерного інформаційно-аналітичного центру «КРОНА» Олена Малахова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української мови і директорка Гендерного центру Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди, а також Олег Марущенко, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди, головний редактор Гендерного журналу «Я».

Олена Малахова й Олег Марущенко презентували свою нову книгу – методичний посібник «У пошуках гендерного виховання», написаного для широких верств населення, і взяли участь у дискусії, відповідаючи на запитання освітян.

Презентована книга є результатом роботи й навчання авторського колективу на дворівневій науково-методичній програмі «Школа для освітян: гендерні канікули», їхньої педагогічної діяльності у дошкільній, шкільній та вищій освіті й уміщує опис успішних практик упровадження ідей рівності та демократії в

загальноосвітній школі, конкретні приклади, корисні матеріали й поради.

Книга вирізняється легким стилем, із вкрапленнями гумору, що видно вже у заголовках розділів: «Раз коробка, два коробка», «Години реально класні», «Гендер у коротких спідничкоштанцях» тощо. Детально описаний власний практичний досвід авторського колективу допоможе у розумінні проблеми гендерного виховання та у впровадженні його у закладах освіти. Стане у пригоді й перелік корисної літератури та фільмів і мультфільмів, який містить також їх короткий опис та ненав'язливо спонукає до роздумів. Книга містить також добірку плакатів для настінного простору школи зі звичної тематики, але в новій концепції. Вони були розроблені художницями спеціально для цього видання, а їх електронні варіанти з відкритими авторськими правами стануть доступними для завантаження з сайту Гендерного інформаційно-аналітичного центру «Крона» (www.krona.org.ua).

Проблеми та особливості гендерного виховання розглядалися в різних аспектах – правовому, соціальному, психологічному, освітньому.

Під час подіумної дискусії обговорювалися питання:

1. Які засади впровадження гендерного компоненту в освітню сферу?
2. Як гендерне виховання сприяє успішності особистості?
3. Що таке гендерно-чутливий простір школи?
4. Плакати на стінах: за чи проти?
5. У чому шкода «дівчачих» і «хлопчачих» зон у дитсадку?
6. Де гендер у звичних шкільних святах?
7. Яка роль адміністрації, психологічної служби і батьків у реалізації гендерного виховання?

Учасники семінару мали можливість поспілкуватися між собою і поділитися практичним досвідом.

За підсумками семінару було видано науково-методичний збірник.

Наталія Дев'ятко

СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ

Ольга Рєпіна

СКРОМНА РОЗВАЖЛИВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ПОЕТИКИ

Рецензія на книги

Тетяни Череп-Пероганич

Череп-Пероганич Т.В. Ліки для душі: поезії / Тетяна Череп; передм. О. Деко; худож. В.І. Лопата. – К.: Дія, 2013. – 145 с.: с фотогр.

Череп Т.В. Із саду дві стежини: худож.-докум. повість, етюди / Тетяна Череп; передм. Ю. Пероганича. – К.: Дія, 2013. – 64 с.: іл.

Легко ненавидіти і важко любити.
На цьому засновано багато речей у нашому житті ...
Любов, прощення і великодушність
вимагають великого серця,
великого розуму і великих зусиль
(Конфуцій)

Жодна людина не прожила справжнього життя,
якщо вона не була очищена любов'ю жінки,
підкріплена її мужністю
і керована її скромною розважливістю.
(Джон Рескін)

«Ми розучилися чути один одного:
наділи навушники і слухаємо музику.
Кожен свою»
(«Глухота», Т. Череп-Пероганич)

Непідробне метафізичне розуміння того факту, що наша дійсність стрімко змінюється, викликають книги київської поетеси, письменниці Тетяни Череп-Пероганич. Змінюється усвідомлення неілюзорності уявлень про необмежені можливості жінки. У мене, як у яскравого представника гендерної рівності, однак, є слабкість – я пильно придивляюся до сучасного зображення жінки в українській літературі. Чому? Користуючись своїми знаннями щодо впливу архетипу жінки-матері на суспільство, можу сказати, що проблема сучасного покоління і якісних показників громадського життя взагалі лежить в розмиванні рідкісної краси образу жінки, який завжди зберігався в будь-якому українському серці.

У сучасній літературі, особливо в літературі постмодерністській, яка рясніє екзистенційними феєрверками і каскадами філософствування щодо сенсу життя, образ жінки демонструється у непривабливому вигляді (особливо страждає в цьому плані зображення жінки-матері). Не раз зазначалося, що великі Бодлер, Сартр та деякі їх послідовники демонструють естетичну ворожість до жінки, обумовлену втратою сенсу життя або абсурдністю існування людства чи окремої особистості. З цим можна погоджуватися чи ні, боготворити цих авторів чи не ухвалювати їх образи та засоби творчої самопрезентації.

Впевнена, що всі ми, як читачі, завжди наголошуємо на важливості своєрідної філософської позиції авторів, яка формує стан сучасної культури, що включає в себе відсутність концептуального хаосу, різноманітність типів рефлексії тощо.

Не для цього я згадала ці відомі прізвища. Всі, хто коли-небудь брав у руки книги Сартра або Камю, Бодлера або Сімони де Бовуар, ніколи не забудуть різноманітних вражень від прочитаного та своєрідної поетичності цих текстів. Все ж таки, повертає мене до первинності вражень від прочитаного і незгоду з позицією вульгарно-життєвого зображення жінки. Спектр діапазону думок і суджень щодо цієї частини творчості вищезгаданих авторів настільки великий, що ми не будемо зупинятися на аналізі цього феномену у європейському постмодернізмі.

Мою увагу в даний момент акцентовано на типажності образів автора поетичні збірок Тетяни Череп-Пероганич. Вважаю за потрібне нагадати, що скоріш за все, сучасні читачі творів будь-якого автора не страждають усвідомленням ілюзорності уявлень про необмежені можливості літературних персонажів та образів, які продукує митець.

Тому, на мій погляд, найбільша складність у сприйнятті віршів та текстів автора – у інтерактивності процесу сприйняття та суб'єктивній емпіриці реципієнта. Головним у цьому процесі є внутрішній художник реципієнта, який слідує за дієвістю образного самовираження автора.

«Ти не такий як інші. Не знаю, що я в тобі знайшла, але мої думки про тебе, мої мрії, пов'язані з тобою...»

(«Спасибі», авт. Тетяна Череп-Пероганич)

Сам процес творчості Тетяни Череп-Пероганич нагадує таїнство. Композиції текстів відображають різні рівні психіки і допомагають отримати доступ до вербального підсвідомого читача.

«В житті моїм було образ немало,
Стрічалась з ними я щодня
Робила що? Нічого – пробачала
І далі йшла до світла навмання.»
(«Пробач», авт. Тетяна Череп-Пероганич)

За допомогою власного таланту автор відтворює на білому папері образи, які плавно переходять один в інший та проєктуються на екран нашого підсвідомого.

Як справжній майстер, авторка не прибирає перший шар вражень від поетики текстів і не починає кожен новий кадр тексту заново. Всі теми виростають одне з одної, у кожного вірша є сюжетна лінія, тексти пов'язані сюжетно та композиційно, а весь відеоряд строк супроводжують малюнки.

Головна характеристика збірок Тетяни Череп-Пероганич – динамічність «шоу» ліричних віршів, текстів та їх переконливість, яка проглядає у долі авторки. Видно, що тексти для самого автора – це вираження внутрішніх переживань на символічному, архетипічному рівні, притаманному справжній українській жінці.

«Зі мною тепер є ти – і я щаслива пити воду із твоїх долонь. Тільки люби мене таку непостійну і не передбачувану..»

(«Будь поруч», авт. Тетяна Череп-Пероганич)

Тексти авторки є дивовижним природним матеріалом, який здатен передавати одночасно реципієнтові дуже багато вражень та почуттів: і відчуття різноманітності та різнобарв'я природи, сприйняття потенціалу життя та його багатогранності взагалі з його плінністю та множинністю форм.

Це робить книжки авторки прекрасним засобом турботи про тендітну, але водночас таку міцну жіночу українську душу, ненав'язливо налаштовує читача на розуміння моральних істин, добра та зла, істинної любові. Це певний місток між внутрішнім та зовнішнім читача, оскільки самі тексти здатні трансформувати відношення реципієнта до навколишньої дійсності, проробити архетипічні помилки, підштовхнути до обмірковування загального життєвого завдання та надприродного самотлумачення.

«Серця черстві. Ні сонцю, ні дощу
Вони давно емоцій не дарують.
Тому я в тебе, Господі, й прошу:
Зроби щось, хай нещасні не лютують»

(Без назви, авт. Тетяна Череп-Пероганич)

За допомогою поезії Тетяни Череп-Пероганич ми, читачі, будуємо, відтворюємо свій внутрішній світ. А митець виконує роль уважного спостерігача, який фіксує різними засобами нашу читацьку реакцію на прочитане. Авторка не дає нам порад чи оцінок, але за допомогою художніх образів якби запрошує до власної внутрішньої роботи. Процес сприйняття твору якби відданий у владу читацької душі і дозволяє йому бути самим собою, наодинці із своїм знанням про світ...

Через таку прозу та вірші людина починає довіряти своїм почуттям. Не дарма кажуть, що жіноча інтуїція набагато точніша, ніж чоловіча впевненість (Р. Кіплінг)

«Бо маю слово, маю щире слово,
Ним позмагаюсь ще за правду я.
Тому й молюсь за Україну знову
Вона – моя!»

(«Вона – моя!», авт. Тетяна Череп-Пероганич)

Отже, творчість Тетяни Череп-Пероганич – це діяльність, яка породжує щось нове, те, що має суспільно-історичну цінність – корекцію архетипу жінки в українському суспільстві та фіксацію за допомогою художніх образів цінності загальнозначущого феномену під назвою «Жінка». Тому, «Час, проведений з жінкою, не можна вважати втраченим» (Андре Моруа).

П'ЯТЕРО ШКОЛЯРІВ З ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ СТАЛИ ПЕРЕМОЖЦЯМИ XXVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ІНФОРМАТИКИ

Олімпіада проходила з 31 березня по 4 квітня 2014 на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти і Комп'ютерної академії «ШАГ» за підтримки департаменту освіти і науки облдержадміністрації.

В олімпіаді взяли участь 139 найкращих юних програмістів з усієї України.

Оцінювали знання і вміння юних програмістів науковці, вчителі і студенти з різних областей України. Серед них Віталій Бондаренко, асистент Київського національного університету імені Тара-

са Шевченка; Юрій Горошко, завідувач кафедри Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка, доцент, доктор педагогічних наук; Іван Дмитренко, провідний спеціаліст Центру фінансово-статистичного аналізу та матеріально-технічного забезпечення при Полтавській обласній раді; Віталій Лапінський, завідувач лабораторії Національної академії педагогічних наук України, доцент, кандидат фізико-математичних наук; Олександр Міца, доцент державного вищого навчально-

го закладу «Ужгородський національний університет», кандидат технічних наук; Віталій Неспірний, старший науковий співробітник Інституту прикладної математики і механіки Національної академії України, кандидат фізико-математичних наук; Сергій Петров, асистент Сумського державного університету, кандидат технічних наук; Віктор Шакоцько, заступник директора Кременчуцького педагогічного училища імені А.С.Макаренка; Шаміль Ягіяєв, менеджер проектів компанії Frog та інші.

Наталія Дев'ятко

З нових видань

Від січеславського представництва Фундації Багряного

До першої книги ввійшли матеріали з архівів колишнього КДБ, дослідження про табір Ді-Пі в Новому Ульмі (ФРН), відгуки представників української діаспори та зарубіжних рецензентів на творчість Івана Багряного. Крім того, вміщено пресові повідомлення, спогади очевидців про поїздки цього видатного письменника і громадсько-політичного діяча у Бельгію, Великобританію, США та Канаду. Книгу доповнюють щоденникові записи про І. Багряного, есей про його прочитання «Листів до братів-хліборобів» соціолога

В. Липинського, значна кількість світлин, а також інші невідомі досі документи. Видання розраховане на широке коло читачів. До другої книги ввійшли матеріали, що висвітлюють новоульмівський період життя і творчості І. Багряного. За допомогою конкретних фактів, зокрема листів письменника до дружини та соратників і друзів, досліджено, в яких нелегких умовах було створено романи «Сад Гетсиманський», «Буйний вітер», віршовану повість «Антон Біда - герой труда» та ін. Крім того, вміщено статті, нотатки, дарчі написи та автографи, політичні карикатури, про які мало хто знав. В окремих розділах мовиться про повернення й пошанування творчої спадщини І. Багряного в Україні. Сторінки книги доповнено рідкісними світлинами. Видання розраховане на широке коло читачів.

Влас. Інформ.

В ботсаду ДНУ розквітла сакура

У ботанічному саду Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара розквітли екзотичні рослини.

«Наша сакура – це так звана димчаста слива або димчаста вишня, батьківщиною якої є Японія. Деякі науковці вважають, що це гібрид кількох місцевих видів – японської вишні та вишні Максимовича. Раніше цей вид відносили до роду мікровишні, тепер, за новою систематикою, його називають сливою. Хоча фактично це дерево відноситься до секції справжніх вишень. Цвітіння такої сакури зазвичай продовжується протягом двох тижнів», – пояснює доцент кафедри фізіології та інтродукції рослин, кандидат біологічних наук Анатолій Кабар. – Якщо

хтось захоче вирощувати таку красу на своєму подвір'ї, то необхідно враховувати певні вимоги до догляду за цією сакурою, пов'язані з спеціальним лужним удобренням ґрунту, захистом від вітру та наявністю щеплень».

Також у ботанічному саду Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара зараз квітнуть червоноплодна вишня (вітчизняний замітник японської сакури), магнолія зворотньо-яйцевидна, рододендрони (зокрема рання форма гібридного рододендрона, а також сицилійський та даурський рододендрони), хеномелеси японський та каліфорнійський, мигдаль степовий тощо».

Як повідомив директор ботанічного саду Дніпропетровського національного університету Володимир Федорович Опанасенко, сад входить до складу міжнародних рад ВСО в Кью Гарден, Великобританія (Ради ботанічних садів з охорони рослин) та IABC (Міжнародна асоціація ботанічних садів). Це означає, що співробітники ботанічного саду ДНУ мають доступ до делектусів цих організацій (каталогів насіння для безкоштовного наукового обміну), можуть замовляти за ними необхідні види та публікувати свої переліки. Так, у якості обміну в ботанічний сад ДНУ імені Олеся Гончара вже прибуло насіння рослин з США, Норвегії, Данії, Нідерландів, Німеччини, Угорщини тощо. В свою чергу, дніпропетровці до ботанічних установ Бельгії, Франції, Італії, Польщі та інших країн передали зразки дубів (австрійського, крупнопильникового, крупнотичинкового), мигдалю низького (власне український вид) та інші. Комерційне використання матеріалів, отриманих за обміном, заборонено.

Ботанічний сад Дніпропетровського національного університету також активно співпрацює з українськими ботанічними установами. «Зокрема, з Київського ботанічного саду до нас привезені магнолії Ватсона, японська магнолія Кобус, а також магнолії Суланжа і Лабнера. З Національного ботанічного саду імені Гришка ми отримали трапецієвидну магнолію, є кілька сортів магнолій із біосферного заповідника Асканія-Нова. Крім того, з приватних садів України до колекційного фонду дніпропетровського ботанічного саду залучено лілієцвітні магнолії, магнолії сортів Сюзан та Бранжетта, – розповідає Анатолій Кабар. – Деякі з цих рослин вже радують нас своїм цвітінням».

*Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О. Гончара*

«КОСМІЧНИЙ ТИЖДЕНЬ» В ДНУ

14 квітня фізико-технічний факультет Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара розпочав «космічний тиждень».

«Космічний тиждень» або «тиждень ФТФ» проводиться щорічно і включає в себе низку заходів, які проходять протягом цих днів. Присвячений тиждень Дню космонавтики, а цього року він співпав ще й з 60-річним ювілеєм конструкторського бюро «Південне».

Святкування розпочалося біля 10 корпусу ДНУ. Зібралося досить багато фізтехівців і гостей з інших факультетів. Відкриття пройшло весело, з усмішками на обличчях студентів і викладачів. З вітальними словами до студентів звернувся декан фізтеху, професор Олександр Миколайович Петренко, заступники декана і завідувачі кафедр. Вони нагородили найактивніших діячів студентського самоврядування та тих, що ввійшли до топ-20 кращих студентів фізтеху за успішністю пам'ятними грамотами, привітали факультет з професійним святом і побажали молодому поколінню не лише продовжити, а й примножити славу факультету і університету на весь світ. Адже нашому фізтеху дійсно є чим пишатися, оскільки найкваліфікованіші фахівці

ракетобудування були виховані саме в цих стінах! Саме вони створювали ракетний щит держави і сьогодні підтримують ракетобудування в Україні.

Під час святкування відбулася традиційна лотерея, у якій розіграли додаткові бали для екзаменаційної сесії. Після цього фізтехівці й гості дружно взяли участь у різних конкурсах на витривалість, швидкість, кмітливість і стійкість.

Але найцікавіше чекало попереду. А саме – залп п'яти ракет урочисто відкрив святкування «космічного тижня». Це видовище приваблювало і зачарувало весь університет! П'ять ракет різних розмірів від 25-30 сантиметрів і до півметра, запущених студентами Сергієм Борисовим та Максимом Євсеєнком, розрізали повітряний простір, піднімаючись за 3-4 секунди на висоту до ста метрів. Все це було настільки яскравим, що перехожі, забувши про свої справи, «загіпнотизовано» спостерігали за тим, що відбувається.

*Студент
фізико-технічного факультету
ДНУ ім.О. Гончара
Євген Крупкін*

«НАШОГО ЦВІТУ ПО ВСЬОМУ СВІТУ»**Шановна редакція!**

У Торонто був редактор журналу "Над Бугом і Нарвою" (з Польщі) Юрій Гаврюлюк з презентацією своєї книжки "Від Володимирових походів до Закерзоння". На фото він у вишитій сорочці. Поряд інж. Володимир Дмитріюк з Баффало з дружиною Мирославою (Гаюк) (справа від нього й так само Ваша вірна слуга) . Володимир з Підляшшя - мій товариш з гімназії, а Мирослава донька священика з Кременця, що за Польщі сидів у концтаборі Береза Каргузька за ОУН. Її я знала одинадцятирічною дівчинкою . Вони мене відвідали і ми разом поїхали на презентацію. Мирослава пише часом поезію, долучаю її два вірші, які вона мені прислала про Небесну Сотню.

Любов Василів – Базюк (Торонто, Канада)

Небесній Сотні – Слава

Ви мужньо стояли, щоб вибороть волю,
Щоб більше кайдан не носить,
Щоб всю Україну від синього Дону
До сивих Карпат боронить.

Ви мужньо стояли, вас смерть не лякала,
Ви йшли до одної мети.
Вкраїну- вітчизну свою боронити
Всім разом за неї лягти.

Ви мужньо стояли, та ворог лукавий
Стріляв на Майдан у ваші ряди.
Стріляв без пощади, стріляв без зупину,
Беркутці – московські кати.

Вони всі хотіли здобуть Тобі волю,
Порвати кайдани міцні.
Та ворог московський стріляв їм у груди.
Ми чули їх болі страшні.

Країно, поглянь на нових тих героїв !
Вони Тобі все віддали.
І юність свою, і красу молодечу,
І все що лиш дати змогли.

Вони залишили свої заповіти
Любити країну свою.
Любить до безтями, любить скільки сили
За неї загинуть в бою.

За їхнє геройство, за їхню посвяту
Небесною Сотнею народ їх прозвав.
Їх слава по світі кругом облетіла,
У кожний куточок зайшла.

За Тебе Україно вони умирали,
За Тебе життя молоде віддали.
Прощайте герої Небесної Сотні !
Ви чесно за Неї лягли.

*Мирослава Гаюк-Дмитріюк
3 березня 2014 року*

Небесної Сотні

Ой, не плач, не ридай стара мати
Твого сина на світі нема,
Він упав на Майдані стоячи
Залишилась на світі сама.

Мужньо став до нерівного бою,
Ні рушниці, ні щиту не мав.
Він своїм молодечим завзяттям
Кращу долю Україні бажав.

У ночі він не спав, все стояв він
І у день з барикад не сходив,
Бо почув він той заклик Шевченка:
«Віковічні кайдани порви!»

Та ворожая куля беркутська,
Що стріляла в Майдан із дахів,
В саме серце його поцілила
Він упав, свою кров там пролив.

І скропив він там кров'ю своєю
Україну і рідний Майдан
І тому весь народ український
Йому шану і поклін віддав!

Спи спокійно новітній героє,
Твоя кров кличе всіх нас у бій
Боронити свою Україну,
Так як ти – боронив нарід свій!

*Мирослава Гаюк-Дмитріюк
Лютий 2014 (США)*

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «БОРИСТЕНУ»

Українська революція

«Що таке Україна... і чому я цього не знав?»

Які з наступних тверджень є заявами Володимира Путіна, його міністра закордонних справ Сергія Лаврова або інших кремлівських ідеологів, а які належать західним ЗМІ, вченим, політикам і коментаторам: «Україна і Росія мають глибокі історичні та культурні корені», «Росія має свою 1000-літню історію, яка бере початок у Києві», «Україна — це дійсно «Малоросія», «Російська Православна Церква бере свій початок з Києва», «Тисяча років існування християнства на Русі», «Україна є частиною Росії», «Росія і Україна не є окремими країнами», «Росія — це держава з понад тисячолітньою історією», «Київська Русь дала початок розвитку сучасної Росії», «українці і росіяни є братніми народами?»

Віктор РУДЬ,

голова Комітету з міжнародних справ та іноземної політики доктор права, Гарвардський коледж, Університет Дюка (США)

«Що таке Україна?»

Не має значення, кому належить будь-яке з вище зазначених тверджень. Кожне з них багато разів повторювалося протягом століття в Сполучених Штатах і ще довше в Кремлі. Така дивна однаковість відображає або визнання того ж історичного досвіду, або визнання тієї ж історичної міфології. Якщо має місце останнє, то як і чому в американській академічній науці і політиці така міфологія заявляється з такою впевненістю тими, хто повинен знати краще, полегшуючи тим самим історичну картину?

Питання і відповідь займають центральне місце в розробці концепції не лише обгрунтованої американської «відповіді», але й політики, спрямованої на прагнення Росії повністю купити можливо анексовану Україну, тим самим безпосередньо і суттєво вплинувши на безпеку і зовнішньополітичні інтереси США.

На периферії свідомості більшості

людей Україна є найбільшою країною в Європі за територією, розташованою в географічному центрі Європейського субконтиненту. Це земля, писав англійський історик Норман Девіс, через яку на своєму шляху пройшли більшість народів, щоб заселити решту Європи і стати націями та країнами, які ми знаємо сьогодні.

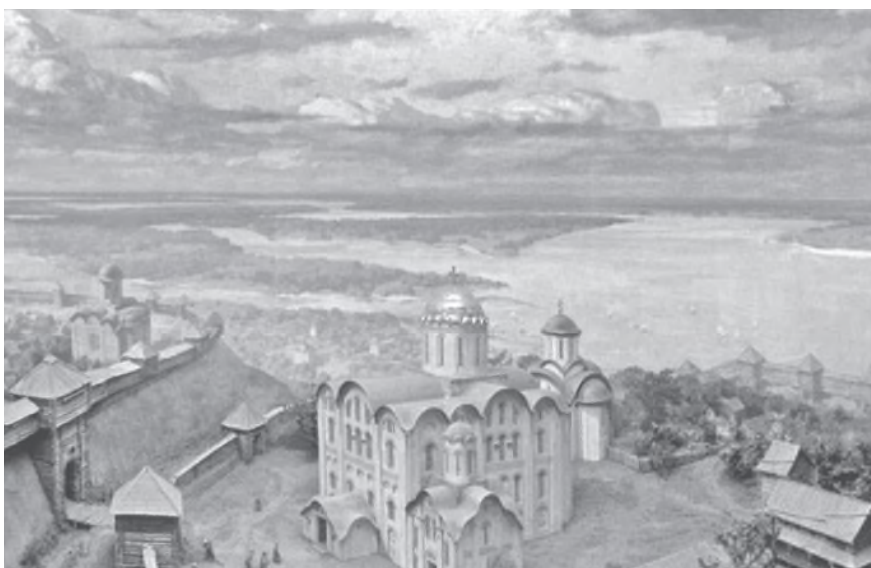
У середні віки імперія Київської Русі (не Київської «Росії» — докладніше про це нижче) була найбільшим політичним утворенням в Європі. Після прийняття Києвом християнства з Візантії, попередниця сучасної України стала локомотивом інтелектуального дискурсу, релігії і культурного життя. За своїм розміром, величиною та рівнем розвитку освіти (обов'язкової для жінок), за рівними правами для жінок, рівнем розвитку мистецтва і науки Київ затьмарив інші європейські міста, такі, як Париж і Лондон.

Європейські королі та англійські монархи одружувалися з представниками династії Київських князів. Зокрема, король Франції Генріх I одружився з принцесою Анною з Києва; на шлюбному документі вона поставила свій підпис, у той час як він поставив хрестик. Євангеліє, яке вона привезла з Києва, використовувалося під час коронації французьких королів протягом століть. Французький історик Левеск писав про церемонію одруження, цитуючи єпископа Готьє Савояра, який був посланцем короля Генріха в Києві: «Ця земля більш єдина, щасливіша, сильніша і більш цивілізована, ніж сама Франція». Три-

зуб був офіційним Державним гербом Київської Русі і був вигравіюваний на її монетах та продовжував бути національним символом сучасної України протягом наступних 1000 років (значення цього див. нижче).

Росії в той час не існувало, а були її предки — угро-фінські племена. Київська центральна влада відмовилася підкоритися монгольському пануванню і переїхала до західної частини князівства. Навпаки, території на її північній периферії, що зараз є частиною Росії, змирилися з монгольським пануванням і тісно співпрацювали із завойовниками. Протягом майже половини тисячоліття після цього обидва формування існували в окремих релігійних, культурних і політичних світах. Ядро імперії та його північні володіння пішли різними, абсолютно протилежними напрямками.

Протягом 400 років Московія (а потім новостворена Росія) активно розширювала свою власну зростаючу імперію. Україна зрештою була переможена та окупована. Її релігійні і культурні скарби були розграбовані й розміщені в російських музеях для того, аби продаватися в захоплюючому, зірково-приголомшуючому світі, яким була сама Росія. Можна провести паралелі з Англією, Францією, Німеччиною, Іспанією або Ізраїлем (всі території Римської імперії), які пізніше створили свою власну імперію, завоювавши Італію, вивозячи до своїх музеїв італійські (а раніше Давньоримські) скарби та витвори мистецтва, а потім просто пред-

ставляючи їх як приклади культурних надбань Англії, Франції, Німеччини, Іспанії чи Ізраїлю (на ваш вибір). При цьому італійці були помазані як малоанглійці, малофранцузи тощо. У такій спотвореній конструкції це було покликано служити свого роду формуванню «спільної історії» між Англією, Францією, Німеччиною, Іспанією, Ізраїлем та ін., з одного боку, і сьогоднішньої Італії, з іншого, що сьогодні підтверджується таким самим дитячим лепетом між Україною і Росією.

Перша в світі конституція

У 1608 році українець Іван Богдан допоміг Джону Сміту знайти Джеймстаун, перше англійське поселення в Новому Світі. Кількома роками раніше Сміт боровся з турками, був узятий в полон, але потім втік і отримав притулок в Україні. Пізніше, в 17 столітті, українські козаки відіграли вирішальну роль у знятті турецької облоги з Відня, тим самим загальмувавши експансію Османської імперії в Європу. У 1710 році Україна запропонувала світу конституцію, яка встановила демократичні важелі і противаги між трьома гілками влади, спираючись на принципи природного права. Це відбулося за 77 років до прийняття конституції США, що ґрунтується на тих самих принципах.

Москва була в захваті: «Ми знищили націоналістичну контрреволюцію, протягом минулого року ми виявили і знищили націоналістичний релігійний фанатизм... 1933-й став роком повалення української націоналістичної контрреволюції».

Після Першої світової війни, Україна проголосила незалежність від Російської імперії, і попередила Захід про загрозу від Москви всім їхнім найдорожчим надбанням. Проте безрезультатно. Ніяка гуманітарна допомога, ніякі додаткові коври та ліки для решти Європи і США не мали такого значення, як нещодавно закінчена війна. Україна наодинці боролася проти чотирьох загарбників, у той час як Європа і США спостерігали. Протягом двох років Київ переходив з одних рук в інші чотирнадцять разів.

Для України не знайшлося місця в «Чотирнадцяти пунктах» Вудро Вільсона (пункт шість, що стосувався Росії, був підготовлений на основі консультацій з російським послом у США Бахметєвим). Замість цього Україна була розкраяна і левова частка була зарезервована для Москви. Відвойована тодішньою комуністичною Росією, Україна зіграла вирішальну роль у формуванні відновленої Російської імперії, на той час Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Україна була економічним

та промисловим локомотивом, джерелом сільськогосподарського достатку і геополітичним стрижнем всього «союзу».

«Етнографічний матеріал»

Згодом республіка була розтерзана масовими вбивствами, військовими злочинами, тортурами, звірствами, підпалами, хижими грабежами, викраденням людей, масовими арештами, смертоносною русифікацією, експериментальними вбивствами, геноцидом, етнічними чистками, масовими стратами, кораблями смерті, квотами на вбивство, тотальним терором, думками про злочини, і штучно створеним голодомором, у результаті чого загинули незліченні мільйони невинних у 1932-33 рр. під час того, що українці називають «Голодомор». 31 травня 1933 року італійський консул Граденіго в українському місті Харкові на піку штучного голодомору повідомив Королівському посольству Італії в Москві про його розмову зі старшим офіцером секретної поліції ОГПУ, який сказав, що смерть 10–15 мільйонів людей була необхідною для того, аби підкорити «етнографічний матеріал» з України. Не націю, не людей, не людських істот. Просто «етнографічний матеріал». Для позначення цього терміна Гітлер використовував слово *untermenchen*. Звітуючи далі, Граденіго заявив, що уряд прагнув забезпечити, щоб «росіяни становили більшість населення» в деяких регіонах України, і таким чином гарантувати усунення потенційних політичних труднощів. Італійський консул зробив висновок: «Однак незважаючи на таке жакливе і неймовірне становище, це слід розглядати як цілком природне явище і процес, що йде повним ходом... Нинішня катастрофа призведе до переважно російської колонізації України. Це трансформує її етнографічний характер. У майбутньому, можливо, дуже скоро, ніхто більше не зможе говорити про Україну чи український народ і, таким чином, навіть не буде української проблеми, тому що Україна стане де-факто регіоном Росії». Це субпродукти цієї тектонічної етнічної чистки, що лежить в основі «розколу» в Україні, ускладнені забуттям стосовно її причин.

Кількість вбивств сягала 25000 цивільних осіб на день. Для порівняння, під час Другої світової війни США втрачали 297 військових на день. Москва була в захваті: «Ми знищили націоналістичну контрреволюцію, протягом минулого року ми виявили і знищили націоналістичний релігійний фанатизм... 1933-й став роком повалення української націоналістичної контрреволюції». Крім того: «Визнаючи велику роботу, проведену... під час боротьби з українськими націоналістами та іншими контрреволюційними елементами, роботу, яка не припиняла-

ся і яка не припиняється, ми повинні сказати, що, звичайно, ми дали націоналістам гарного ляпаса, як кажуть, це саме те, що потрібно». Чи це та «спільна історія» між Кремлем і Києвом, яку сьогодні засоби масової інформації та інші постулюють як ту, що лежить в основі претензій Росії до України?

Війна проти України

Дивно, що в той час, коли Голодомор забирав свої мільйони жертв, 16 листопада 1933 року США надали дипломатичне визнання Сталіну, тим самим давши йому найбажаніший козир також і в очах світу, що легітимізувало і дало подальший поштовх його тиранії. Виступаючи в Нью-Йорку з нагоди 20-ї річниці Голодомору, Рафаель Лемкін, автор і батько Конвенції ООН про геноцид, засудив триваючий геноцид Росії в Україні як такий, що перевищив межі винищення живих істот, і прагнення знищити власне етнос нації, її культуру і ядро почуття ідентичності та самого існування.

Через дев'ять років після Голодомору нацистська Німеччина напала на свого партнера Сталіна, коли з 200 000 німецьких, угорських, румунських, італійських, фінських, іспанських та словацьких солдат вторглись в СРСР, а для України це одночасно був подарунок долі і тяжке випробування. Власне Росію вторгнення лише частково зачепило. Проте майже вся Україна, Білорусія і прибалтійські держави були захоплені. Українці кинули Гітлеру виклик в обличчя, оголосивши незалежність від нацистів. Наслідки були цілком передбачувані.

Україна була однією з небагатьох країн у всій окупованій нацистами Європі, якою мали керувати безпосередньо з Берліна, оскільки у країні був створений не маріонетковий уряд, так само як і уряд Квіслінга в Норвегії або Петена Віші у Франції, у ній так само не було фашистської партії, як у Норвегії та Угорщині, і в таких крихітних країнах, як Голландія, Бельгія та Данія. Едгар Сноу писав у *Saturday Evening Post*: «Це титанічна боротьба, яку деякі так прагнуть видати за «російську славу», була, насамперед, війною проти України. Жодна з європейських країн ніколи не мала більшої шкоди, завданої її містам, промисловості та людству». Україна втратила понад 9 мільйонів людей. Це найбільші людські втрати, які понесла будь-яка країна під час Другої світової війни, пише англійський історик Норман Девіс. Втрата було більше, ніж сумарні військові втрати США, Британської Співдружності, Канади, Франції, Німеччини, Японії та Італії. Це було навіть більш жакливим, ніж можна припустити, оскільки понад половину цих жертв становили цивільні особи. Ще понад 2 млн українців були депортовані для

рабської праці в Німеччині. Близьче до кінця і після Другої світової війни США й британські війська в безбожному союзі зі сталінським НКВД полювали в Європі на осіб, що вижили під час Голодомору, примусового повертаючи їх диктатуру. «Без урахування їх особистих побажань і силою, якщо це було необхідно», йшлося в наказі про репатріацію від 4 січня 1946 року у штабквартирі збройних сил США у європейському театрі дій.

Переживши двох тиранів, українці знайшли собі притулок у тій країні, якій вони поклонялися. Незліченна кількість самогубств серед біженців, велика частина яких були захоплені і повернуті потім були вбиті Москвою одразу або в ГУЛАГу. Водночас у знову окупованій Україні, після боротьби з нацистами, українці вели підпільну боротьбу з радянськими внутрішніми силами безпеки, чисельність яких перевищувала кількість військ, яких Сполучені Штати Америки направила у В'єтнам, багато з них були озброєні і оснащені тими ж США. Безнадійна боротьба тривала в 1950-х роках, коли український рух опору саботував радянські війська, яких перевозили для придушення угорського повстання в 1956 році. У 1986 році, не знаючи про розміщення об'єктів ядерної енергетики або будь-який контроль за їх розробкою, будівництвом чи експлуатацією, Україна постраждала в результаті вибуху в Чорнобилі, шкода від якого у сто разів перевищувала доз-у випромінювання у Хіросімі і Нагасакі разом узятих і який деформував генетичний склад своїх жертв назавжди.

Незважаючи на опозицію з боку США, в 1991 році Україна проголосила свою незалежність від Москви, за яку проголосували понад 90% населення. Це трапилося, як і слід було очікувати, через кілька тижнів після розпаду СРСР, і США за іронією оголосили про перемогу. Холодна війна була «закінчена». Нам так сказали. Після здобуття незалежності, Україна стала третьою за величиною ядерною державою в світі, але беручи до уваги запевнення Великобританії, США і Росії! стосовно її суверенітету і територіальної цілісності, здала свій арсенал. Явище, яке ніколи не повториться. Сьогодні такі запевнення не мають ціни.

«... І чому я про це не знав?»

Ідентичність сприйняття України та Росії, що повторюється як довгий перелік часто однаково з боку Росії і США, і вищезазначене питання та відповідь мають визначальне значення для оцінки ситуації в Україні сьогодні і постійної дезінформації з боку Росії. Незалежно від того, чи були вони сформульовані, ці поняття стали настільки вбудовані в Західний

менталітет, що виникло переконання про те, що Україна не є окремою державою від Росії, що так чи інакше обидві країни є одним цілим (що вони мають «спільну історію»), що Україна просто відкололася від більшої Росії і «пустує сама по собі», що це не є «звичайна» країна, така, як Польща, Франція чи Італія, і, отже, що це не повноцінний суб'єкт міжнародного права, дискурсу або відносин.

Чи кому-небудь спало на думку запитати, як сталося, що Київ, проголошений як місто, з якого «почалася російська держава», є і завжди був столицею України, в той час як столицю Росії були в різний час Санкт-Петербург і Москва? Якщо Росія бере початок з Київської Русі, то звідки і коли бере початок Україна? Наприклад, Росія ніколи не заявляла, що Тризуб є її власністю (рідкісне явище), але як і раніше, протягом тисячі років він продовжує бути національним символом України. Тих, хто за радянських часів згадував його, не кажучи вже про його відображення, чекала смертна кара.

Гірше ніж вмонтування в будь-який реальний процес мислення, спотворення знайшли відображення у викладенні «загальної історії» двох країн, чи ще гірше – у спотвореній історії Київської Русі, про яку кричить Москва, – що також підсвідомо

європейській літературі. Однак після першої половини дев'ятого століття Захід був змушений забути про те, що така нація існувала... Те, що про неї було так мало згадок, не дивно, оскільки придушення української національності наполегливо супроводжується облітерацією самого слова Україна, та приховуванням самого існування українців».

Чому це було так, можна встановити на основі записів європейських та інших мандрівників і вчених того часу, і більш ранніх, які звернули увагу на велику відмінність між Україною та землями на півночі, які лише у XVIII столітті об'єдналися як Росія, а також були відомі як Московія.

Відомий арабський учений Пол Алеппо відвідав обидві країни і написав: «Незважаючи на те, що я був іноземцем, я відчував себе в Україні як удома. Проте в Московії мені було важко, оскільки куди б я не пішов, ніхто не був навіть трохи вільний... Тим, хто хоче скоротити своє життя на п'ятнадцять років, необхідно перейти на землі Московії. В Україні я бачив радість життя, свободи і цивілізації. Українці освічені, вони люблять науку і вивчають право, вони знають риторіку, логіку і філософію. Практично всі жителі вміють читати і писати. Їхні дружини і дочки знають літургію та релігійний спів. Їхні діти, навіть сирот-

вкладається в голови. Це має багато більш згубні наслідки. Неминучим наслідком є те, що спотворення обов'язково супроводжують будь-яке твердження Москви про те, що вона має «деякі» претензії до України, що вона має «законні інтереси» в Україні. Прийміть ці уявлення і те, що в іншому випадку було б розцінене як проста агресія Росії, яка повільно розповзається, дійсно невблаганне на своєму шляху.

Україна, яка була і її не було

У 1935 році Ланселот Лоутон прояснив це питання в Палаті громад у Лондоні: «Політика Росії спрямована на те, щоб уникнути і перешкодити згадкам про Україну за кордоном. Від середньовіччя до вісімнадцятого століття Україна часто фігурувала в

ти, вчать читати і писати».

Інший француз Шарль Луї Лезур писав: «Українці більш великодушні, більш щирі, більш ввічливі і гостинні, більш працьовиті, ніж росіяни. Вони мають живий доказ переваги того, яким чином громадянська свобода дає людям більше, ніж людям, що народилися в рабстві».

«Універсальна російська ідея»

Виконуючи завдання створення поважного родоводу для царської імперії, російські історики, такі, як Микола Карамзін і Сергій Соловйов, перестрибнули через більше, ніж половину тисячоліття життя Київської Русі й переписали власні витоки Росії як нації і держави. Для російських царів це означало більш тісний зв'язок між попередніми «двома Римами» і їх

теперішнім уявленням про Росію як «третій Рим». І неважливо, що для цього потрібно було на 180 градусів розвернути історичну хронологію та логічну послідовність, що не має будь-яких аналогів у світовій історії. Це збіглося із заявою міністра внутрішніх справ Росії Дмитра Толстого (брата письменника), зробленою в 1870 році: «Кінцевою метою виховання неросіян має бути їх русифікація та асиміляція в межах російської нації». Незабаром після цього Федір Достоєвський писав: «Всі люди повинні стати російськими і росіянами насамперед тому, що російська національна ідея є універсальною». Виникло поняття «Україна» в розумінні «Малоросія». І «братерство» було досягнуте, але тільки там, де первісток був молодшим братом.

Москва винайшла машину часу, яка не лише забезпечила подорож назад у часі, але й повернула зворотним шляхом хронологію і хід історії. Перший став останнім, останній став першим. Це наймасштабніший, найдовший приклад російської дезінформації. У цьому запевняє нас Дмитро Шляпентох, який пише для WorldSecurityNetwork.com про те, що українці просто шукають шляхи, «щоб мінімізувати борг України перед російською історією та культурою».

У світовій історії більше не було спроб такого ревізйонізму, а тим більше не було ствердження «факту» без питань або перевірки. Віртуальна реальність перенеслася до США й була взята за основу для російських досліджень у Сполучених Штатах, що переважно проводилися російськими вченими-емігрантами у таких ключових університетах, як Гарвард, Єль і Колумбія. Звідти міфологія про апостолів російського імперіалізму повністю проникла в американське мислення і коментарі про Росію.

Насправді значна частина сучасної Росії входила до складу Київської Русі так само, як й інші території, такі, як територія сучасної Білорусі та Прибалтики. Однак для сьогоденної Росії не дивно тисячу років потому вимагати домінування і старшинства від імперського центру над Києвом, і нацією, столицею якої він є. Якщо використовувати ту ж логіку, оскільки Україна багато взяла із сучасної Греції, зокрема, що стосується релігії і навіть алфавіту, то сьогоденні греки просто не знають, що вони є українцями, і Афіни «насправді» українське місто. І сьогоденні румуни, які є частиною колишньої Римської імперії, мають претензії до сучасного Риму, і сьогоденні італійці дійсно є Малими римлянами. Як зазначено вище, те ж саме можна сказати і про будь-яку з

країн – Іспанію, Німеччину, Францію, Італію, Ізраїль, що були частиною Римської імперії.

Теж саме, Сполучені Штати повинні з кам'яним обличчям стверджувати, що мають витоки в Лондоні, і що англійці – молодші брати американців. Мексика, Перу і Куба можуть заявляти претензії до Мадрида, а Індонезія та Аруба можуть обґрунтувати претензії до Голландії, прийнявши тюльпани і вітряки як свої власні. Проте навіть це буде меншим перекинуванням логіки та історії, ніж рівняння Україна-Росія, оскільки, на відміну від англійської або іспанської міграції в Новий Світ, не було міграції з родючих земель України до Росії на півночі.

Буцїмто зворотний хід історії був недостатнім, Росія обіграла ще й слово. Якщо сприйняти на віру удавану паралель Русь/Росія, то які висновки потім можна зробити у Бретані, що є північно-західною провінцією Франції, та Великобританії. Чи англійці дійсно є французами? Чи навпаки? Франки були найбільшим германським племенем, але сучасна німецька назва Франції є «Frankreich». Чи це дає Німеччині право вторгнутися до Франції і звільнити Париж? Чи можуть бути виправдані протилежні дії, якщо французи стверджували, що їх витоки лежать у Берліні? Французька провінція Нормандія була заснована норманами (вікінгами), і через два покоління Вільям Завойовник вторгся в Англію, що поклало офіційний початок англійській історії. Чи внаслідок цього англійці є французами або навпаки? Або, можливо, це перетворює сьгоднішніх датчан, норвежців і шведів на англійців? Чи знову ж навпаки? Якщо на те пішло, то династія Київської Русі значною мірою була створена вікінгами, які подорожували на південь від Скандинавії. Чи обов'язково шведи, норвежці і данці є дійсно «молодшими братами» українців? Крім того, якщо «Русь» насправді означає «Росія», то чи ангlosакси «дійсно» є наполовину африканцями і наполовину німцями, адже «англо» походить від слова Ангола в Африці, і Саксонський – від німецької землі Саксонія? Це є незаперечний висновок, якщо ви приймаєте історичний ревізйонізм Путіна чи Лаврова, або покоління інших російських імперіалістів?

Історична амнезія

Кожен із цих прикладів призводить до цілком і повністю безнадійно негативного результату. Проте передбачувана модель, постульована Кремлем, всіма була прийнята як недалекоглядне і моносипатичне судження. Крадіжка історії іншої країни і її по-

дальше зникнення надійно сховане в злочинській літї. Вона була повністю поглинена, розвинута й потім повторена із затамуванням подиху всіма західними інституціями – від початкових шкіл та університетів до новин CNN і FOX та конгресу і Білого дому.

На щастя, принаймні один американський учений нещодавно припинив поширення фантасмагорії. Едвард Кінан з Гарварду писав, що протягом століть у так званій Московії «в духовних і світських будівлях, у найменуванні та самовідданості церков, у написах і літописах – був лише натяк на Київську спадщину чи згадку про неї... Повна відсутність будь-яких посилань на Київську символіку або номенклатуру... відсутність згадок про Київ. Ці люди навіть не згадували про Київ. Це один яскравий і непомічений прояв цього розриву або історичної амнезії можна знайти в практиці присвоєння імен московськими придворними... на тлі загальноприйнятих тверджень про цю культуру дивує відсутність сучасних назв з Київської Русі». Татарські імена, прийняті росіянами, є більш популярними, ніж назви з періоду Київської Русі.

При цьому колишній радник з національної безпеки і держсекретар, визнаний «експерт з російських питань» Кондоліза Райс наполягає, пишучи у своїх спогадах: «Для Росії втратити Україну означає те саме, якщо б Сполучені Штати втратили Техас і Каліфорнію. Проте це не означає захоплення, це так, ніби втратити тринадцять перших колоній» (маючи такого експерта, як Райс, яку відповідь міг дати президент Буш Путіну, який, безсумнівно, заявив, що українці навіть не нація?). Аналогія, зроблена Райс, означає систему життєзабезпечення для збочених на катехізисі алхіміків російського царя, псевдоісториків, таких, як Карамзін та ін.: традиційна генеалогія для російського деспотизму шляхом простого диктату як спадкоємця давньої династії Київської Русі в процесі узурпації самостійної етіології України. І одночасно «випарування» її як нації.

«Це є одним з основних політичних обманів в історії», – заявив Ланселот Лоутон. Москва могла «створити ілюзію того, що нація, яка все ще активно живе, ніколи не народжувалася або, якщо народжувалася, то зникла кілька століть тому». У книзі «Подорожі до Росії» французький письменник маркіз де Кюстін цитує російського чиновника, який з гордістю проголошує: «Росія бреше, заперечує факти, робить війну доказів і виграє!».

Християнська сторінка

ЗЦІЛЕННЯ
СЛУГИ
СОТНИКА

Євангеліє від Матвія (8, 5-13)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в півтімі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Сотник, римський офіцер, прийшов до Господа просити за свого улюбленого слугу, який важко захворів. Господь відповів: «Я до тебе прийду і цілю твого слугу», а офіцер сказав Йому: «Пане мій, я даю наказ моїм солдатам і вони виконують. Ти тільки накажи і хвороба облишить його». Такою була його віра у цілющу силу Спасителя. Господь здивувався його вірі і сказав йому: «Йди, і як повірив ти, нехай так тобі й станеться!» І поки сотник йшов додому, слуга його одужав.

Щоразу, коли в Євангелії оповідається про те, що хтось звертається до Господа, ми можемо назвати це молитвою, тому що молитва і є звертанням до Господа. Давайте подивимось, хто до Нього звертався і як. Дуже часто це були люди, які страждали, хворі, пригнічені скорботами і якимись недугами. Але, мабуть, так само часто були це люди, які молилися за інших.

Перше Своє чудо в Кані Галілейській Господь здійснив на прохання Марії. Діва Марія попросила Його допомогти друзям чи рідні, в яких вони гостювали на весіллі, коли у них скінчилось вино. І можна сказати, що це була перша молитва за інших Марії. А пам'ятаєте ви, як принесли розслабленого паралітика, як його друзі розібрали покрівлю і спустили носі до Господа, вони теж просили за цього хворого. І говориться в Євангелії, що Ісус, побачивши віру їхню, здійснив зцілення. Пригадайте жінку-сирійку, яка благала зцілити її доньку! А того нещасного батька, який привів до Нього сина, що страждав падучою хворобою і говорив: «Вірую, Господи! Допоможи моїй вірі».

Дуже важливо звернути увагу на ці молитви за інших. Не про свою біду, не про

Провідники рубрики:
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

свою потребу, не про свою хворобу, а про біду, потребу, хворобу іншої людини. І це завжди виконувалось, завжди мало силу, тому що в молитві за інших відступає наше самолюбство і на передній план висувається наше гарне ставлення до інших людей. Тому молитва за інших часто буває вищою, дорожчою для Господа, ніж молитва лише за себе.

Звичайно, ви можете запитати: а чому ж Господь не може почути тих, хто молиться сам за себе, чому обов'язково треба, щоб хтось клопотався за вас - адже всі ми однаково грішні люди? Тому що коли ви приходите до храму чи стаєте до молитви, і ваше серце болить за когось, і ви приносите свою страдницьку думку про цю людину до Божого престолу, ви у цей час сходите до цього престолу і душа ваша летить до Господа і не тільки сама піднімається туди, але вона на далекій відстані може підняти й ту людину, за яку ви молитесь. І, отже, ви удвох вже ніби й не на землі, а над землею підняті, і тоді відступають наші земні закони і стихії, може відступити і хвороба, і спокуси, і тяжкі, страшні обставини.

Кожен з вас, хто молився за своїх друзів і близьких, знає, яка це велика сила - молитва. Кожний знає: іноді можна відчувати, коли за тебе моляться. Ви, мабуть, пам'ятаєте, в роки війни був популярний вірш Костянтина Симонова і пісня була «Чекай на мене», і там чоловік, який воює, говорить: «Ти чеканням своїм

врятувала мене». Насправді, це було не просто чекання, а це була молитва, нехай несвідома молитва за людину, яка воювала за батьківщину. І багато людей, не вміючи молитися, серцем своїм ніби піднімалися до Бога. І Господь чув їх.

Ось тому щоденно, коли ми стаємо перед Господом, насамперед, ми повинні молитися про те, щоб була Його воля, а по-друге, ми повинні молитися про людей, без втоми, не зупиняючись, не лінуючись, тому що немає більшої любові, ніж та, яка приходить через молитву. На цьому Церква тримається. Вона стоїть на вірі і на любові людей. І коли ми молимося одне за одного, ми тісно, як брати і сестри, пов'язані між собою, тому що діє сила Божої, а не наші людські немочі.

І якщо ви бачите, що безсилі допомогти людині справою чи словом, що неможливо відвести біду, неможливо її вилікувати, то завжди пам'ятайте, що у нас є Господь і є тверда, надійна опора - це молитва. Випробуйте це на практиці і ви побачите, що ваша молитва, якою слабкою вона не була б, усе ж буде дієвою, бо в ній проявиться сила Божої. І тоді ми з вами збагнемо й відчемо, що ми самі винні в тому, що Господь нам здається далеким. Коли ми закликаємо Його в молитві за близьких, Він буде завжди з вами, ми завжди Його відчуватимемо. Він сам сказав: «Де двоє чи троє зібраних в ім'я Моє, Я серед них і про що ви проситимете Отця в ім'я Моє, буде вам». Будемо молитися, молились усі за други свої, за близьких своїх, і пізнаєте любов Божу.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

Павло Гай-Нижник (м. Київ) доктор історичних наук

Княжни та княгині Руси-України (X–XIV ст.)

Широко відомі видатні Руські (та менш видатні) провадирі – князі руські. Однак, за рідкісними винятками, майже зовсім невідомими широкому загалові є імена та долі жінок, що супроводжували у життєвому шляху своїх чоловіків

Історія Руси-України сповнена багатьма звичайними і трагічними сторінками. Широко відомі і її видатні (та менш видатні) провадирі – князі руські. Однак, за рідкісними винятками, майже зовсім невідомими широкому загалові є імена та долі жінок, що супроводжували у життєвому шляху своїх чоловіків і, так чи інакше, увійшли до вітчизняної історії. Були серед них і русинки, і іноземки. Були руські княжни й дружинами європейських монархів. Імена їхні не обмежуються лише Анною Ярославною – королевою Франції. Хто вони? Які їхні імена? Я спробую відтворити загальну картину долі руських княжен та княгинь на аналізі свідчень про близько двохсот жінок, пов'язаних із княжим життям. Це, перш за все, династія Рюриковичів-Ігоревичів у восьми її гілках, що беруть свій початок з роду перших відомих історикам київських князів (Київська, Чернігівська, Галицька, Києво-Галицька, Галицько-Волинська, Полоцька, Турово-Пинська та Ростово-Суздальська).

Отже, серед руських княжен (доньок князів Руси) тридцять три дівчини носили імена слов'янські (Болеслава, Вишеслава, Верхуслава, Всеслава, Віра, Городислава, Добронєга, Добродія, Дубравка, Забава, Дзвенислава (Звенислава), Збислава, Кириана, Любава, Либідь, Мариця, Переяслава, Предслава, Премислава, Прибислава, Прокседа, Рогніда, Ростислава, Святослава, Соломія, Ярослава). З цих тридцяти трьох жінок княжого роду стали княгинями руськими дванадцять княжен (зарахуємо до них і літописну Либідь), чотири княжни заручилися з королями Польщі і ще дві з королями Угорщини. Дві княжни стали княгинями Померанії. Серед доньок князів з Руси, що носили певні з вищезгаданих імен слов'янських, вийшли також княгиня Мазовша, герцогиня Шлезька, герцогиня Познанська. Мариця, дочка Володимира Мономаха, була дружиною Леона – сина Діогена, що претендував на візантійський престол, а донька нащадка Володимира Мономаха, Великого князя Київського Мстислава Гаральда – Добродія (від шлюбу із шведською принцесою Христиною), прийнявши християнське ім'я Ірини, стала імператрицею Візантії після одруження з Андроніком Комніном. Онучка Ярослава Мудрого Прокседа Всеволодівна (прийняла християнське ім'я Євпраксії) була дружиною маркграфа Нордмарку Генріха, а згодом німецького цісаря

Генріха IV і відома в Європі під ім'ям Адельгайди. Ще п'ять княжен змінили свої імена із слов'янських на християнські і стали черницями, одна з яких – Предслава (у християнстві – Єфросинія) була визнана святою православної церкви. Ця донька сина князя Полоцького, а в майбутньому Великого князя Київського Всеслава I, Святослава, якого Мстислав Гаральд обрив на заслання, вимушена була стати черницею і померла нею 1173 року. Дві княжни (невідомого нам імені) померли у молодому віці, так і не встигнувши вийти заміж.

Слов'янське ім'я Малуша носила донька Малка Любчанина, яка увійшла до вітчизняної історії як коханка Святослава Ігоревича (Хороброго) і мати хрестителя Руси Володимира Святославича. А дочка боярина Степана Кучки із слов'янським іменем Уліта стала княгинею Владимирською, одружившись із князем Андрієм Боголюбським.

Можливо, найвідоміша жінка Русі - Анна Ярославна, дочка Ярослава Мудрого

З неслов'янськими іменами (Агата, Анастасія, Анна (Ганна), Гріфіна, Ірина, Інгеборга, Євдокія, Євфросинія, Євфемія, Єлізавета, Катерина, Кінегурда, Марія, Малфрида, Маргарита, Маріна, Олена, Ольга, Офка, Софія, Федора, Янка)

історії відомо ще п'ятьдесят п'ять княжих доньок, з яких двадцять дві вийшли заміж за руських князів (зарахуємо до них і дружину князя Київського Ігоря Рюриковича – Ольгу). Чотири княжни були дружинами Великих князів Литовських Ольгерда, Любарта, Вітовта-Олександра та Свидригайла-Болеслава за часів, що відзначаються посиленням Литви і занепадом розділеної феодальної Русі. Однак, задовго до цієї пори, з княжнами руськими мали за честь зв'язати свої долі вищі особи європейських країн не за для претендування на престол подружньої батьківщини, а щоб заручитися підтримкою і впливом їхніх батьків та братів. Так, три княжни з Русі стали королевами Польщі і стільки ж королевами Угорщини. Дочка Данила Галицького Софія стала дружиною Генріха V Шварцбурзького. Донька князя Білгородського та Чернігівського Гліба Святославича († 1209 р.) Євфемія заручилася з візантійським цісаревичем Ангелосом, а дочка князя Перемишльського Володаря Ростиславича († 1124 р.) Ірина вийшла за Ісаака Комніна. Анастасія († 1335 р.), дочка князя Галицького, короля Русі Лева I Даниловича († 1301 р.) вийшла заміж за польського князя Земовіта. Були княжі доньки і дружиною Петра Власта, і жінкою польського палатинина Петра. Руські княжни ставали також княгинями Мазовша, княгинями Краківською, банною Загреба. З руських княжен вийшли королева Бордричів Інгеборга Мстиславівна та королева Богемії Кінегурда Ростиславна. Дочка Великого князя Київського Мстислава I Гаральда († 1132 р.) була дружиною короля Швеції Зігурта, а пізніше стала дружиною датського короля Еріка і відома історикам під ім'ям Малфрида. Ще раніше, дочка Ярослава Мудрого († 1054 р.) Єлізавета 1044 року одружилася з норвезьким королем Гаральдом, а року 1067-го взяла шлюб з королем Данії Свеном. Інша донька Ярослава Мудрого Анна (Агнеса) є на сьогодні найвідомішою жінкою з україно-руської історії. Ця княжна дев'ятнадцятирічною дівчиною 1051 року стала дружиною короля Франції Генріха V і дев'ять років була французькою королевою, після чого 1060 року заручилася з Раулем Крені де Валуа.

Дочка Великого князя Київського Всеволода I Ярославича († 1093 р.) Янка присвятила себе служінню Христу і померла ігуменею 1112 року. Серед княжен, що носили неслов'янські імена, як і серед тих, що мали слов'янські, також були черниці. Ними стали три княжих дочки і дві з них, як і Предслава-Євфросинія, були канонізовані православною церквою як святі. Це – Євфросинія († 1250 р.), черниця, дочка князя Галицького, Чернігівського, Великого князя Київського, бана Мачви Михайла (Святого) Всеволодовича й княжни Галицької Олени Романівни та дочка брата святої Євфросинії (сина Михайла Святого) бана Мачви Ростислава й дочки угорського короля Бели IV черниця Маргарита († 1250 р.).

Ще чотири відомі за іменем і родом княжни по-

мерли з різних причин неодруженими.

За іменами також неслов'янського кореня, але що стали княгинями на Русі, є відомими і дві жінки не княжого роду, а саме Настася Чагорова (спалена 1171 р.) – друга жінка князя Галицького Ярослава Осмомисла († 1187 р.) та Катерина, дочка новгородського посадника Петрила – друга дружина Святослава Олеговича († 1164 р.), князя Чернігівського.

Серед жінок княжого роду я особисто знаю про наявність ще дев'ятох дочок Великого князя Київського Володимира Великого, але, на жаль, ані їхні імена, ані долі невідомі. Про інших доньок Великого князя відомо, що Предслава (від шлюбу з полоцькою княжною Рогнідою) померла десь після 1015 року, Премислава вийшла заміж за короля угорського Ладислава I, а Доброніга-Марія (1011–1087) була одруженою з польським королем Казіміром I.

Разом з тим, історикам свідчить про долі і родовід ще п'ятнадцяти княжен. З них десять княжен стали княгинями в Русі. Одна княжна стала дружиною Вратислава князя Моравського з Брно (донька Василька Осліпленого († 1124 р.), князя Теревовлецького). Заручилася з угорським королем Стефаном III 1167 року невідома дочка Галицького князя Ярослава Осмомисла, а невідомого імені дочка вже згаданого бана Мачви Ростислава Михайловича була дружиною двічі і двох болгарських царів, спочатку Михайла, а потім Костянтина. Сестра Великого князя Володимира Мономаха і донька Всеволода I «Чернігівського», ім'я якого не встановлено, померла 1089 р., залишаючись, очевидно, неодруженою. Залишається невідомою і доля, також незнаною за іменем, дочки сина Ярослава Всеволодовича «Чернігівського» Ярополка († після 1214 р.) князя Новгородського.

Збислава Святотолківна, дружина краківського князя Болеслава III Кривоустого

Крім того, ще дві жінки, імена яких досі залиша-

ються таємницею, певно були княгинями не княжого роду. Це, так звана «попадя» – друга дружина Галицького князя Володимира († 1198 р.) сина Ярослава Осмомисла та дочка новгородського посадника Дмитра Завидича, що померла 1168 р. і була також другою дружиною Великого князя Київського Мстислава I Гаральда, сина Володимира Мономаха.

Отже, зі ста трьох руських княжен відомі імена і долі мають вісімдесят вісім і ще п'ятнадцять княжен, свідчення про яких дійшли до наших днів, невідомі сьогодні за іменем. Загалом, з усіх відомих нині доньок руських князів нащадків Рюрика (чи, вірніше, Ігоря та Ольги) княгинями на Русі стали сорок чотири княжни (з них десять невідомого імені). Княжен, що через передчасну смерть чи відсутність сталих літописних свідчень сходять з історичної сцени незаміжніми було вісім. Стільки ж руських княжен пішли (а деякі з них вимушені були це зробити) у черницю, три з яких були визнані православною церквою як святі. Одна княжна стала ігуменею.

Вісім княжен були заручені з королями Польщі: Вишеслава Святославівна з Болеславом II Сміливим, Збислава Святополківна 1102 року з Болеславом III Кривоустом, Верхуслава Всеволодівна з сином Збислави Болеславом IV Кучерявим, Добронега Володимирівна з Казіміром I, Олена Ростиславівна († 1197 р.) з Казіміром II Справедливим, Олена Іванівна з Олександром, Євдокия Ізяславівна з Мешком III, Агата Святославівна з Кондратом I. Крім них у Ляхи виїжджали в заміжжя до Мазовша Переяслава Данилівна за князя Земовіта II, а до Кракова у заміж за Лешка Чорного відправилася Гріфіна Ростиславівна. Герцогинями стали княжни: Звенислава Всеволодівна (за Болеславом зі Шлезу) та Вишеслава Ярославна (за Одоном з Познані). Княгинями Померанії стали дві руських княжни: Соломія Романівна (за князем Свентополком) та Прибислава Ярославна (за Ратибором I). Невідомого імені донька Василька князя Теребовлецького стала княгинею Моравською, одружившись з князем Вратиславом з Брно. На заході єдності і могутності руських князівств, до Великого князівства Литовського виїхали у заміжжя Офка Данилівна († 1349 р.), Анна – княжна Смоленська, Анна – княжна Тверська. По дві княжни ставали королевами німецьких земель та імператрицями Візантії. Серед руських княжен були також: королеви Франції, Норвегії, Данії, Швеції, Богемії, Бордрічів, цариці Болгарії, а дочка Романа Даниловича, князя Слоніма і Новогрудка, Марія († 1253 р.) вийшла заміж за бана Загреба Стефана IV. Ще шість княжен одружилися з королями Угорщини: Предслава Святополківна з Алмошем, Премислава Володимирівна з Ладиславом I, Євфемія Володимирівна († 1138 р.) з Коломаном, Євфросинія Мстиславна († 1146 р.) з Гейзою II, Анастасія Ярославна 1067 року з Андреем та невідомого імені донька Ярослава Осмомисла зі Стефаном III.

П'ятеро жінок стали руськими княгинями, хоч і по-

ходили з не княжого роду. Це т. зв. «попадя», Настася Чагрова, Катерина дочка Петрила, Улита Кучка та невідома дочка Дмитра Завидича. Коханка князя Київського Святослава Ігоревича Малуша подарувала від нього Україні-Русі князя-сина Володимира Великого. Невідомого роду княгинями на Русі було вісім жінок, про яких є літописні згадки, чотири з яких нам невідомі навіть за іменем.

Зі ста трьох княжен лише сорок чотири з них стали княгинями в Русі і тридцять дев'ять дружинами іноземних мужів. З цього видно, що закордонні володарі мали за честь і були раді взяти шлюб з руськими княжнами. Найбільшу «кількість» своїх доньок видали заміж за межі Русі князі Київської та Галицької ліній (що є закономірним з їхньої провідної у різні часи ролі у країні), а «найменшу» Турово-Пинської та Полоцької ліній (що не менш закономірно з тих же, але протилежних, причин, до того ж, князі полоцькі серед володарів Русі довгий час вважалися князями-ізгоями, що в свою чергу підживляло, між іншим, і їх міжнародний авторитет). Князі Русі активно використовували через шлюби своїх доньок власні державницькі зовнішньополітичні інтереси та устремління на європейському напрямі (включаючи й Візантійську імперію), більшу увагу приділяючи близькому зарубіжжю, однак наймогутніші з них сягали у родинних зв'язках у найвизначніші тогочасні європейські династії.

Євфросинія Мстиславна, дружина угорського короля Гейзи II

Натомість князівські одруження (як правило, майже завжди кількаразові) з іноземками були геополітично більш різноманітними і з відчутним відсотком шлюбів з доньками правлячих родів сусідніх східних державних утворень. Тенденція до одруження руських володарів з азіатками з'являється у XII–XIII ст., в часи посилення тиску

східних орд на порубіжжя України-Руси і в періоді її феодальної роздрібненості. Так, з сорока восьми княгинь-іноземок на Русі вісім були половчанками. Серед них: дочка хана Тугорхана, що була одруженою з онуком Ярослава Мудрого Великим князем Київським Святополком II Ізяславичем († 1113 р.), дочка хана Осолука – з князем Чернігівським, Курським і Новгородським Олегом Святославичем († 1115 р.), половчанками були третя дружина (померла 1126 р.) князя Тмутараканського, згодом Великого князя Київського Володимира Мономаха († 1125 р.) та донька хана Аєпи, що вийшла заміж за князя Ростово-Суздальського і Великого князя Київського Юрія Довгорукого († 1157 р.), невідомого імені жінка князя Волинського Андрія Мономаховича († 1142 р.) та інша дочка хана Аєпи, що стала першою дружиною князя Чернігівського Святослава Олеговича († 1164 р.), донька хана Кончака – Слобода, що заручилася з князем Галицьким Володимиром Ігоревичем (повішаний 1211 р.) та дочка хана Тігака, яка одружилася з сином Данила Галицького князем Волинським Мстиславом († 1292 р.).

Одночасно поширюються шлюби князів-русичів з доньками князів Осетинських (Касогських), які з пори розгрома їх князем Тмутараканським, а пізніше Чернігівським та Великим князем Київським, Мстиславом Володимировичем († 1034 р.) стають союзниками Руси. Достеменно відомо на сьогодні чотири таких шлюби, коли Великий князь Київський Ярополк II Мономахович († 1139 р.) одружився з осетинською княжною Оленою, Великий князь Владимирський Андрій Боголюбський (вбитий 1174 р.) за третю жінку взяв якусь осетинську княжну, інший Великий князь Владимирський Всеволод Велике Гніздо († 1212 р.) в першому шлюбі мав за жінку Ясиню і, врешті, також Ясиню мав дружиною син Великого князя Київського Святослава III звитяжний Чернігівський князь Мстислав, що загинув 1223 року у бою біля р. Калки. З представниць кавказьких народів княгинею на Русі була також невідомого імені грузинська принцеса (Тамара?), з якою був одружений Великий князь Київський Ізяслав II Мстиславич († 1154 р.).

Княгиня Ольга, дружина князя Ігора і мати київського князя Святослава I Хороброго

Та, все ж таки, Русь залишається в більшій мірі в об'єктиві європейської політики і це яскраво простежується також і з огляду княжих шлюбів. Тут найбільший відсоток княжих одружень з представницями європейських династій припадає на укладання родових зв'язків із жінками з країн близького порубіжжя – Польщею, Угорщиною, Болгарією, Візантією та (з XII ст.) Литвою. Княгинями в Русі ставало шість полячок, першою з яких була дочка польського короля Болеслава Хороброго, яка вийшла заміж за Великого князя Київського Святополка I Ярополковича († 1019 р.). Крім неї, за руськими князями були: Гертруда (дочка короля Мешка), Олена (дочка короля Лешка Білого), Агнесса (дочка короля Болеслава Кривоуста та київської княжни Збислави Святополківни), донька короля Казимира II та дочка короля Владислава-Германа. Першою княгинею-угоркою серед іноземок на Русі була донька короля Бели I – Ланка, на якій одружився князь Тмутаракані Ростислав Володимирович († 1067 р.). Дружинами князів руських були також угорські принцеси, серед яких, зокрема, дочки королів Коломана й Ладислава та доньки Бели IV – Констанція й Ганна. Як і угорок, княгинь-візантінок (грекинь) у нашій історії було також п'ятеро. Першу княгиню грецького походження на Русі спіткала нелегка доля. Відомо, що вона була дружиною Великого князя Київського Ярополка I Святославича († 978 р.) і згодом стала свідком й жертвою братовбивчого змагання Святославичів за київський стіл. Після поразки та смерті Ярополка вона змушена була стати, будучи вже від нього вагітною, дружиною переможця – іншого сина Святослава Хороброго Володимира I Великого († 1015 р.). Її син Святополк Ярополкович († 1019 р.) не довго тримався князем у Києві і увійшов до історії з незаслуженим ярликом «Окаянний». Княгинями з Візантії на Русі були також сестра константинопольських імператорів Анна Порфирородна († 1011 р.) за Великим князем Київським Володимиром I Великим, царівна Мономахівна за Великим князем Київським Всеволодом I Ярославичем «Чернігівським» († 1093 р.), царівна Анна за князем Волинським і Галицьким Романом Мстиславичем (вбитим 1205 р.) та Олена, що була другою дружиною Великого князя Київського Юрія Довгорукого († 1157 р.).

Одними з перших іноземок, що одружувалися з руськими князями, були болгарині. З історії Київської Руси є відомості, що Великий князь Київський Володимир Великий мав у жонах двох болгаринь, але хто вони і які їхні імена невідомо. Ще одна болгариня, вже пізніше, була княгинею Пинською. Нею стала дочка болгарського царя Бориса Георгійовича Євфросинія після одруження з місцевим князем Ярославом Юрійовичем († 1186 р.). Невідомими залишаються і дві чешки, що були дружинами того ж таки Володимира Великого.

З посиленням у XIII ст. Литви, родинні зв'язки руських князів Галицько-Волинської гілки зав'язуються і

з Великим князівством Литовським. Так, Галицько-Волинський князь і король Руси Данило Романович Галицький († 1264 р.) мав за другу жінку доньку Довспрунка, що була сестрою Великого Литовського князя Товтивілла, а його небіж князь Холмський Шварно († 1269 р.) був одружений з дочкою Великого князя Литовського Мендовга і згодом переймає цей титул. Таке класичне об'єднання двох держав на той час (Галицько-Волинської та Литовської) через родинний зв'язок вступає у свою завершальну фазу у XIV ст., коли син сестри Галицько-Руського короля Лева II Марії та князя Мазовецького Тройдена I – князь Галицький Болеслав-Юрій († 1340 р.) бере у дружини Офку, дочку Великого князя Литовського Гедиміна.

Свята Преподобна княгиня Предслава-Єфросинія Полоцька

Із західноєвропейських країн княгинями на Русі ставали княжна з Померанії та італійка Теофанія Музалоні, Євфимія з Моравії і сестра Трірського єпископа Бургарда – Кілікія, дочка графа Оттона – Кунегурда і дочка графа Ліппольда – Ода, а також невідомого імені німецька принцеса († 1151 р.), що відома як дружина Великого князя Київського

Ізяслава II Мстиславича. Дочка короля Швеції Олафа – Ірина-Інгігерда († 1051 р.) стала княгинею Київською після одруження з Ярославом Мудрим. Другою в історії України-Руси дочкою шведського короля, що стала руською княгинею була принцеса Христина († 1122 р.), яка вийшла заміж за сина Володимира Мономаха Великого князя Київського Мстислава I Гаральда. Першою ж жінкою самого Великого князя (спершу він був князем Тмутараканським) Володимира Всеволодовича Мономаха († 1125 р.) була дочка короля Англії – Гіда. Серед княгинь на Русі була і колишня королева Рікса, вдова по королю Данії Магнусу, що взяла шлюб з Новгородським князем Володимиром Всеволодовичем († 1140 р.).

Ще п'ятьох княгинь Руси, походження яких невідоме, є підстави вважати іноземками (якою, на думку деяких дослідників є і дружина Ігоря Рюриковича княгиня Київська Ольга), враховуючи роки князювання їхніх чоловіків. Це, перш за все, три дружини Великого князя Київського Володимира I Святославича (Великого) – Олава, Малфрида і Адлага, які, очевидно, були варяжками (із Скандинавії) та дві Ганни (Анни) – одна з них була дружиною сина того ж Володимира Великого князя Київського Ярослава Мудрого, а інша, що померла 1111 р., дружиною його ж онука, також Великого князя Київського Всеволода I Ярославича «Чернігівського».

Таким чином, дружинами руських князів ставало п'ятдесят три іноземки, з якими найчастіше пов'язували свою долю представники Київської, Києво-Галицької та Галицько-Волинської княжих ліній, а князі Полоцької лінії і тут залишалися «найменш популярними».

Із двохсот жінок, які пов'язані з княжими руськими гілками, княгинями на Русі ставало шістдесят дев'ять русинок (з них шестеро не княжого роду), п'ятдесят три іноземки (з п'ятьма імовірними чужинками) та вісім жінок невідомого родоводу. Тридцять дев'ять відомих руських княжен вийшло заміж за іноземців, а долі ще дев'ятьох доньок Великого князя Київського Володимира I Великого є невідомими, як і їхні імена. Укладання шлюбів за часів Руси – це, в першу чергу, зовнішньополітична активність князів і її розшир. Усе ж, протягом X–XIII ст. Русь була і залишалася вагомим чинником у тодішній міжнародній політиці аж до свого остаточного державного розвалу та занепаду.

Звичайно ж, вказані дані не вичерпні, але в цілому є показовими...

Газета День (м. Київ)

КАЛЕНДАР УКРАЇНЦЯ

2014 рік - ювілеї Шевченка, Довженка, ракетника Сергєєва...

Головна подія - 200-річчя з дня народження Великого Кобзаря (9 березня 2014 року), яка включена в Календар пам'ятних дат ЮНЕСКО. В Україні у зв'язку з круглою датою цей рік проголошений Роком Тараса Шевченка.

Також цього року українці святкуватимуть 100-річчя з дня народження Володимира Сергєєва, академіка НАН України, керівника Харківського науково-виробничого об'єднання "Хартрон", головного конструктора систем управління ракет і космічних апаратів.

Відзначатиметься 120-річчя з дня народження кінорежисера, письменника, кінодраматурга Олександра Довженка.

Ювілеї видатних особистостей України у 2014 році

У 2014 році українці відзначають кілька десятків ювілеїв видатних вітчизняних митців, вчених, державних і політичних діячів, чиї імена вкарбовано в історію нашої держави.

155-річчя з дня народження Шолом-Алейхема (1859-1916), всесвітньо відомого письменника (справж. - Рабинович Шолом Нохумович).	2 березня
100-річчя з дня народження Володимира Григоровича Сергєєва (1914-2009), академіка НАНУ, керівника Харківського науково-виробничого об'єднання "Хартрон" та головного конструктора систем управління ракет і космічних апаратів (1960-1986 рр.).	5 березня
200-річчя з дня народження Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861), українського поета, художника, мислителя. Дата внесена до Календаря пам'ятних дат ЮНЕСКО на 2014 рік.	9 березня
205-річчя з дня народження Миколи Васильовича Гоголя (1809-1852), російського та українського письменника.	1 квітня
165-річчя з дня народження Панаса Мирного (1849-1920), українського письменника (справж. - Панас Якович Рубченко).	13 травня
165-річчя з дня народження Олени Пчілки (1849-1930), української письменниці, фольклористки, етнографа, (справж. - Ольга Петрівна Косач).	29 липня
160-річчя з дня народження Марії Костянтинівни Заньковецької (1854-1934), видатної української актриси.	4 серпня
170-річчя з дня народження Іллі Юхимовича Рєпіна (1844-1930), всесвітньо відомого художника, майстра реалістичного живопису.	5 серпня
90-річчя з дня народження Віктора Михайловича Глушкова (1923-1982), видатного науковця, засновника школи української кібернетики.	24 серпня

90-річчя з дня народження Павла Архиповича Загребельного (1924-2009), українського письменника.	25 серпня
245-річчя з дня народження Івана Петровича Котляревського (1769-1838), українського письменника.	9 вересня
120-річчя з дня народження Олександра Петровича Довженка (1894-1956), українського режисера, кінодраматурга, класика світового кінематографа, письменника.	10 вересня
150-річчя з дня народження Павла Арсеновича Грабовського (1864-1902), українського поета, публіциста.	11 вересня
150-річчя з дня народження Михайла Михайловича Коцюбинського (1864-1913), українського письменника, громадського діяча.	17 вересня
110-річчя з дня народження Миколи Платоновича Бажана (1904-1983), українського поета, державного і громадського діяча.	9 жовтня
125-річчя з дня народження Остапа Вишні (1889-1956), українського письменника, новеліста, класика сатиричної прози XX століття (справж. - Губенко Павло Михайлович).	13 листопада
360-річчя з дня народження Данила Павловича Апостола (1654-1734), українського військового і державного діяча, гетьмана Лівобережної України (1727-1734 рр.).	14 грудня
110-річчя з дня народження Миколи Васильовича Дядюка (1904-1991), видатного майстра зупульського різьбярства.	15 грудня
200-річчя з дня народження Джона Джеймса Юза (1814-1889), британського гірничого інженера, засновника міста Юзівки (тепер - місто Донецьк).	15 грудня

ПРАВИЛЬНО НЕПРАВИЛЬНО

Українська мова, не втомлюються нагадувати філологи, одна з найбагатших у світі.

Пишімо і говорімо правильно. Тож, знаючи все її лексичне багатство і дотримуючись літературних норм, нею можна висловити і складну абстрактну думку, і вишуканий мистецький задум, тобто легко і невимушено спілкуватися в будь-якому товаристві чи писати на будь-яку тему. Однак, як не прикро, ми здебільшого або банально не знаємо цих норм, або ігноруємо їх у повсякденному побутовому мовленні. Щоб нагадати їх читачам і допомогти краще засвоїти, періодично подаватимемо невеликі добірки слів, у вимові і написанні яких найчастіше трапляються помилки.

Блюдо (частина стол. сервізу)
блюдо (страва)
Брати участь приймати участь
Виняток виключення
Витяг (з протоколу) виписка
Висновок закінчення
Відвертати (увагу) відволікати
Відриватися
(від читання) відволікатися
Виторг виручка
Голитися бритися
Гортати (книжку) листати
Запобігати (хворобі, злочину)
попереджувати

Збігатися співпадати
Зіткнутися стикнутися
Змушувати заставляти
Знедолений обездолений
Знекровлений обезкровлений
Знижка (стос. ціни) скидка
З усякого погляду, зусібіч
в усіх відношеннях
Листування переписка
На замовлення по замовленню
Нацьковувати (собаку, напр.)
натравляти
Пільги льоти
Позавчора післявчора

Розпалювати (вогнь) розводити
Розлучатися розводитися
Схуднути похудати
Складати (автобус) збирати
Ставитися відноситися
Становити (напр., відсоток
від певного числа) складати
Увічнити (пам'ять) увіковічнити
Умеблювати (квартиру)
обставляти
Удавати прикидатися
Утікач біженець
Частка (цілого) доля
Численний багаточисельний

ВАРТО ЗНАТИ

Як виспатися за 5 годин

Згідно з дослідженням вчених, організму звичайної людини цілком достатньо п'яти годин на добу, щоб отримати повноцінний сон, який і підбадьорить, і овіжить, і додасть нових сил. Але для того щоб виспатися за 5 годин, необхідно дотримуватися декількох принципів і правил здорового сну.

Методика швидкого сну

Ми живемо у час прискорених швидкостей і підвищеного життєвого ритму. Тому фахівці розробили особливу методику, щоб людина могла виспатися за 5 годин і весь день відчувати прилив сил і бадьорості. Для цього потрібно дотримуватися наступної методики швидкого сну:

– Розслабтеся перед тим, як заснути. Не засинайте разом з усіма своїми проблемами і переживаннями. Для цього виділіть хвилин 10-15 на роздуми про щось прекрасне або на прослуховування заспокійливої музики.

– Не наїдайтеся перед сном і не навантажуйте шлунок на ніч. Інакше організм буде витрачати всю свою енергію не на відновлення, а на перетравлення їжі.

– Використовуйте для сну особливі аксесуари. Придбайте зручну подушку, пов'язки на очі і беруші, якщо такі будуть необхідні.

– Прийміть теплий душ перед сном (це не тільки засіб гігієни, але і чудовий спосіб розслабити тіло).

– Спіть під теплою ковдрою. В холоді людина висипається менше, ніж в теплі.

– Виробіть стійке звикання організму до 5-годинного сну. Звичай адаптація до подібного ритму відбувається в середньому за 1 місяць.

– Виділяти для себе один день на тиждень (бажано не будній), коли можна спокійно поспати «про запас», тобто трохи довше, ніж зазвичай (годин 8).

– Лягайте спати до 24:00 – у цей період організм людини швидше і краще всього висипається. (2 години сну після півночі дорівнюють одному до півночі – на цьому акцентував ще Поль Брегг).

Всі перераховані правила враховують, насамперед, три базові компоненти якісного і здорового сну: організацію спального місця, умови сну і настрої на нього.

Як з користю використати свою заздрість

Перш за все, признайтеся самі собі, що ви заздрите. Пригадайте, що саме почуття не є чимось поганим. Не намагайтеся приховати чи замаскувати це почуття. Визнайте, що проблема у вас, а не в інших людях. Працюйте над підвищенням своєї самооцінки. Слідкуйте за своїми вчинками, які ви робите під впливом заздрості.

Використайте заздрість, як індикатор своїх цінностей. Тома Аквінський описував почуття заздрості, як «сум через добро інших». Ми ніколи не заздрим людям у їхньому нещасті, ніхто ніколи не скаже, що я заздрю тобі, що ти сидиш у в'язниці. Натомість заздрість вказує на речі, які є цінні для мене. Таким чином, аналізуючи почуття заздрості, можна побачити, що саме я ціную у своєму житті. У випадку, коли предмет заздрості є не настільки важливим, то, можливо, слід переглянути свою шкалу цінностей і розставити правильні життєві пріоритети.

Наважтеся розказати про свої емоції об'єкту заздрості. Сам факт наявності заздрості свідчить, що у вас із цією людиною є спільні цінності. Замість того, щоб боротися зі своїми почуттями, просто скажіть: «Мені подобається твій автомобіль, вітаю тебе з чудовою покупкою. Знаєш, я навіть трохи заздрю тобі...». Тільки сильні люди можуть бути відвертими. Таким чином, ваша заздрість швидше пройде.

Придивіться краще до людей. Почуття заздрості часто не враховує те, що всі люди носять на лиці маску щастя і ніколи не розказують про свої проблеми, значно перебільшуючи свої успіхи. Здавалося б успішний бізнесмен Василь ніколи не розкаже про свої проблеми в особистому житті, а неймовірно красива Катя не розкаже що вийшла заміж через гроші і має постійні конфлікти із свекрухою. Якщо ви поставите себе на місце інших людей, то побачите, що в них також є багато причин, щоб заздрити вам.

Не шукайте причину в інших. Всім ще в дитинстві говорили, що заздрити це погане почуття і люди всіляко намагаються придушити його у собі. І щоб замаскувати заздрість і знайти причини неприязні ми починаємо шукати недоліки у в інших людях. Тому так часто можна почути, що жінка, яка отримує багато уваги від чоловіків – повія, багатий чоловік обов'язково злодій, а уважний до жінок чоловік – підкаблучник. Якщо ви також намагаєтеся приховати свою заздрість – перестаньте це робити! Натомість, визнайте, що схильні заздрити іншим та придивіться що зробили інші для того, щоб мати те про що ви мрієте. Складіть план досягнення цілі і впевнено крокуйте ним.

Наша заздрість може стати чудовим стимулом для досягнення цілі та особистого розвитку.

Власна інформація

Фідель Сухоніс

БАДРІ, АЛЕКС ТА ГІЯ

НЕВИГАДАНА НОВЕЛА

З часу російської військової агресії в Україні, а то й ще з розпалу подій на Майдані, більшість чесних і порядних людей перебуває у перманентному стресовому стані. Ззовні на вулицях наших міст та сіл це, дякувати Богу, здебільшого не відчутно. Однак, практично особисто усі мої знайомі та близькі так чи інакше живуть ці місяці вкрай пригніченому морально-психологічному стані. Хочеться вірити що небеса таки дадуть по заслугах тим, хто посіяв сум і відчай у душах українців...

– Як долають негоду в серця наші люди? Очевидно, що по різному. Психологи з телевізійних екранів й шпальт газет не втомлюються надавати різного роду поради. Дякувати їм за це. Бо майбутнє неодмінно буде кращим і для нього слід зберегти здоров'я кожному українцеві.

Якщо щиро то серед моїх особистих рецептів порятунку від стресу не багато, коли можна сказати, науково обґрунтованого. Спорт нині я не займаюся й навіть за-нехав таку лікувальну за будь-яких обставин справу як риболовля. А все більш, немов як безнадійно наркозалежний, починаю і закінчую день із новинами в Інтернеті. А їх нині, здебільшого, краще не читати....

Однак, знайшлися й для мене свої психотерапевти. Неподаляк будинку де я мешкаю розмістилася невеличка станція технічного обслуговування автовок. На ній ще з минулої осені підробляють три славних грузини, нині можу сміливо сказати, мої приятелі – Бадрі, Алекс та Гія. Родом вони з славного містечка Боржомі, де продукують відому на весь світ мінеральну воду. Однак, це аж ніяк не допомагає кавказцям покращити свій матеріальний добробут. Бо сучасні технології розливу мінеральної води мінімізували кількість людей задіяних в такій роботі, а санаторії та будинки відпочинку в Боржомі, заселені біженцями з Абхазії, знову ж таки з причини російської агресії в Грузію. Іншої роботи в маленькому кавказькому містечку фактично не має. Ось і приїхали працювати й талановиті грузини в Україну підробитися. Та ще як виявилось не у кращий час...

Першим до Дніпропетровська разом з колоритним богатирем грузином із вірменським корінням Зурабом й типовим аферистом Звіядом, котрі вже полишили Україну, приїхав Бадрі. Кремезний, лисий грузин, з очима жаринками Бадрі, просто втілення популярної побутової саги про нескінчену обшир серця кавказького чоловіка. Він тут менше року, а пару тижнів тому одна українка з Павлограду подарувала 55-річному грузину доню. Від своїх дітей Бадрі не відмовляється, любить їх з пристрасною кавказця і не робить відмінностей у їх етнічному корінні. Бо ще має донечку башкирку і трьох дітей від грузинської жінки.

Життєва стежина Бадрі варта екранізації, бодай, якимось другорядним голлівудським режисером. Бо стільки у ній крутих поворотів, випробувань і не завжди в злагоді із законом ситуацій. Але все це другорядне. Бо Бадрі надзвичайно милий, добрий і приємний чоловік. Про таких кажуть – він любить життя. Проходячи повз робочі місця моїх приятелів – грузин я люблю на пару хвилин забігти до них. Почути добре слово, усміхнутися на черговий жарт Бадрі про його чоловічі перемоги, потиснути вічно замазану в технічному бруді правцю Алекса.

Грузини не лише працюють на СТО, а й живуть у декількох

так-сяк обладнаних ними ж, тутешніх кімнатках. Інколи тут панує запах грузинської кухні. Особливо готувати любить Бадрі. Але буває це не так часто. Робота відбирає і час, і сили. Я стараюся не набридати працюючим та інтелігентним з природи грузинам. Але так хороше на душі, коли ми сідаємо разом до скромного імпровізованого столу, де панує не алкоголь, а щире слово і задушевна бесіда.

– Ні, Фідель, війни не буде, – заспокоює мене з незнищеним грузинським акцентом Бадрі. – У нас в Грузії війна була декілька днів й то скільки горя! А якщо Росія та Україна почне воювати – це кінець. Це Третя світова ...

– Друже, Бадрі, а чи думали ми колись що у Крим прийдуть окупанти?!

– Це правда, – приєднується до розмови завжди охайний, попри постійну фізичну працю Гія. – І чи могли ми думати що Абхазію і Осетію окупує росіяни. Ми ж жили як брати із абхазами та осетинами, – Гія сумно зітхає.

Ми сидимо пару хвилин мовчки. І кожен з нас сповна розуміє біль іншого. Це, мабуть, і є братерство та дружба народів. Зрозуміти і прийняти чужу біду. Найбільш мовчазний серед моїх грузин Алекс, котрому ще не має й тридцяти. З природи. Окрім того він погано говорить російською. Молодий чоловік зростає вже у незалежній Грузії, де національна мова має першество. Що-правда, в останні

місяці Алекс став більше знати російською. А мені з ним часто просто приємно помовчати. Зрештою, мовчанка часами може бути красномовніше за слово.

У одній з кімнаток моїх грузинських приятелів розмістився комп'ютер. Скайп – ось що допомагає Бадрі, Гії та Алексу долати ностальгію за Вітчизною. Не знаю чи то у них старенький монітор й голосники, чи погана Інтернет сполука з гірським краєм, але зображення та звук під час їх розмов з домом, як правило, не найкращі. Та це не стає на заваді й мені інколи поговорити із знайомими та близькими грузинських приятелів. По-правді, здебільшого пам'ять не закарбовує кавказькі імена моїх співрозмовниць та співрозмовників. Натомість у серці довго зберігається тепло від добрих та щирих слів грузин, котрі так само, як і українці, хочуть миру і знають що таке свавілля й війна з півночі.

Я ніколи не був в Грузії. Не певен чи побуваю там. Хоч нині й дуже хочеться. Але я знаю одне там справді живе братній і дружній народ. Народ з яким в українців попереду неодмінно буде багато доброго і світлого.

На фото автора: Алекс (зліва) та Гія біля старого авто якому, можна сказати, подарують нове життя.

На конкурс Марусі та Івана ГНИП

Глуценко Катерина Дмитрівна – народилась 19.12.1997 у селі Військове Солонянського району Дніпропетровської області.

Учениця 10 класу Військової СЗОШ.

Член літературної студії «Віконечко» (керівник Олеся Омельченко).

Перемоги:

Всеукраїнський конкурс «Для тебе, Україно» (м. Львів) 2009-2010 н.р. – 3 місце серед 28 країн світу в номінації «Публіцистика».

Обласний конкурс: «Собори наших душ» 2010-2011 н.р. – призове місце в номінації «Література». Публікація в альманасі «Собори наших душ».

Районний конкурс дитячої бібліотеки «Мій святий, чудовий край» – 2011 р. – 1 місце.

Всеукраїнський літературний Інтернет-конкурс (м.Дрогобич), 2012 р. – фіналіст.

Районний конкурс «Я – Солонянщини гордість і надія-2014» – 1 місце.

Катерина Глуценко

Для тебе, Україно!

Коли крізь розпач випнутьсся надії
І загудуть на вітрі степовім,
Я тоді твоїм ім'ям радію,
І сумую іменем твоїм...
Василь Симоненко

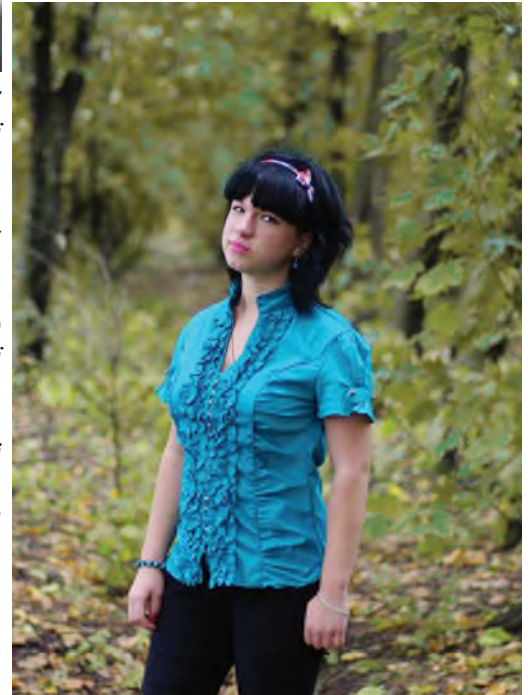
Доброго дня, матінко-Україно!

Вирішила написати тобі листа, бо мене дуже турбує твоя Доля у майбутньому. Мене звати Катя, мені одинадцять років, навчаюся у 6 класі, і я тебе дуже-дуже люблю.

Одного разу я серйозно замислилася, що я можу зробити для тебе, для твого щасливого завтрашнього життя. Мені стало трохи сумно, адже я ще дуже мала, щоб робити якісь державні справи. Я можу зараз лише добре і старанно вчитися, щоб у майбутньому отримати гарну освіту і своїми знаннями та діяльністю допомогти тобі так не сумувати за занедбаною економікою, сільським господарством, щоб не стискалося моє маленьке серденько сьогодні від жалю, що немає гарних книжок для дітей українською мовою, що мультикипо телевізору — страшні, або ж зовсім не приносять радості, бо зроблені вони мультиплікаторами чужих країн. А наші, що ж роблять наші кінематографісти?!

З цими невеселими думками я і заснула, наснився мені незвичайний, казковий сон, який я тобі хочу розповісти.

...Ось іду я по зеленій, квітучій долині. Поряд вирує маленька річечка, виспівують пта-

хи. А назустріч мені ідуть люди, багато людей — вони заможні одягнені, на пальцях - дорожчі каблучки, дехто їде на шикарному авто, дехто — на кареті, дехто ж у небі — у літаючих авіолітаках. Я їм:

— Добрий день!

А вони мені, хто як:

— Гутентаг!

— Здравствуйте!

— Хелло!

Дивно. Ніяк не можу зрозуміти, хто ж ці люди!?

Коли ось прямує прямо до мене гарна, мов квітонька, дівчина років вісімнадцяти.

Одягнена у вишукану вишиванку, у бідненьку, але охайну спідничку з ситцю, на голові —віночок з калини, полину, волошок. Босоніж. і чомусь дуже засмучена. Я з нею привіталася. А вона говорить мені моєю рідною мовою:

— І тобі доброго дня!

І тут мене осяяла думка, що кожен з цих людей, яких я зустрічала по дорозі, уособлював собою різні країни нашої планети, а оця біднесенька красуня — це моя Україна.

— Що з тобою, Україно, — запитала я її, — Чому ти така засмучена, чому у прохолодний день так легко вдягнена?

— Ох, — зітхнула вона, — люди у мені зневірилися, сперечаються між собою, а особливо у владі, стали жадібними, стали забувати власну історію, фольклор, майже не читають, рідко ходять в театри, віддають перевагу чужій мові, сперечаються між собою за дрібниці, забуваючи, що життя — це мить, а я — вічна, тому кожен за оту, даровану. Господом, сонячну мить

повинен зробити багато корисного, багато, добра віддати у світ і любові. Це все дуже негативно впливає на мій духовний стан, зовнішність.

А я нічого не можу вдіяти... І вона заплакала, та так жалібно, що мені захотілося пригорнути її, як дорогоцінну мою матінку. І я сказала:

— Але ж є і добрі люди, які допомагають один одному, які дбають про тебе з останніх сил надії... От саме вони і рятують тебе сьогодні. Поглянь-но у дзеркало річечки яка ти ще гарна, молода. Відчай тобі не до лиця. Шкода, що я ще маленька і нічим не можу зарадити. Не можу допомогти тобі навести лад..

Не засмучуйся. Ти краще вчися, багато читай і роби добрі справи і постав обов'язкову мету, до якої будеш настійливо йти все життя. І якщо будеш йти впевнено до своєї мети, з чистим серцем, ти її, безперечно, досягнеш і тоді зможеш допомогти мені...

Раптово сон обірвався. Мене гукала мама:

— Катю, прокидайся, а то запізнишся до школи!

Я легко зіскочила з ліжка і поглянула у вікно. Сонечко приязно позирало на мене, просвічуючись променями через розлогі гілки вишні, наче хотіло заспокоїти: «Все гаразд!»

Та я добре запам'ятала твої останні слова настанови, люба Україно, і тому відразу ж сіла за свій робочий стіл і записала у записнику мету свого життя, яка виявилася аж із кількох пунктів:

1. Я дуже хочу, щоб усі українці розмовляли рідною мовою, щоб вона була державною.

2. Я дуже хочу, щоб люди не забували свою славетну історію.

3. Я дуже хочу, щоб не поверталися ніколи часи, у які жив наш великий Пророк Тарас Шевченко, коли існувало кріпацтво, знущання багатих над бідними, коли українці мали деякі права лише на папері і ледве зводили кінці з кінцями. Українці більше ніколи не стануть рабами!

4. Я бажаю всім серцем, щоб українці не забували свій фольклор, свої першоджерела: пісні, легенди, традиції, обряди.

5. Я мрію вивчитися і здобути роботу, пов'язану з матеріальним та духовним розвитком Батьківщини.

6. Я дуже хочу, щоб Україна стала сильною, могутньою, високодуховною, багатою державою, у якій би панували взаємоповага та довіра.

Я переглянула написане й усміхнулася. У вікно все ще загадково зазірало сонечко. Я переконана, хотілося сказати йому, що якщо я досягну своєї мети, то моя матінка-Україна не буде страждати. Вона стане щасливою і пишатиметься нами, своїми дітьми.

От і все, Україно.

До побачення!

Читай мого листа і знай, що я тебе люблю. І таких, як я, що бажають тобі процвітання, дуже багато.

Для тебе, Україно!

Доборолися, добалакалися,
досварилися, аж гримить.
Україно, чи ти була колись
незалежною, хоч на мить
Від кайданів, що волю сковують?
Від копит, що у душу б'ють?
Відчужих, що тебе скуповують?
І своїх, що тебе продають?

Ліна Костенко

...На роздоріжжі шляху стояла Вона. змучена тяжкою дорогою... Стояла і не знала, що робити? Куди йти? Втомлені ноги не йшли. Вона була наче вкопана в землю..., очі благали відпустити, сльози мовчки стікали по блідих щоках... Душа хотіла галасу, але злі язики полум'я вмить заповнили колись калинові губи... Ось дібралися до карих, але сумних не за віком очей... дим покрив уже не чорні брови... Залишилась лише думка, яка не мала дороги на волю. Вінок невинно тлів..., волошки та калина давно вивелись з колись родючої землі... А коса! Та руса коса до самого пояса... Її хтось тримав у своїх злих та міцних волохатих руках, що палали невимовно-диким огнем... Навколо його діти: маленькі злі вогники, що нещодавно були радістю дівчини... Зрадники... Серце розривалося від неспроможності, думи тонули в сльозах. Вона благала перехожих про допомогу, сподівалася, що хоча б хтось залишився гуманним, але той «хтось» лише сідав на втовлені плечі юнки, від чого її ноша ставала ще тяжчою... Лише Сонце з гіркотою дивилося на той жах... Небо намагалося дощем загасити ту пожежу, але вогонь зла не так просто згасити... Ніхто не міг допомогти, а дівча стояло і плакало...

Не думала красуня, що згине отак у молоді літа не доживши до щасливої старості, про яку так їй розповідала закована мати Гетьманщина... Німий крик... крик з середини. Її чули щирі, світлі люди... та їх було настільки мало, що вони просто не могли нічого зробити... Вірний народ ридав, мучився, кричав, а зрадники жорстоко знущалися з бідної... та хотіли ще, і ще, і ще! «Скільки можна? Зупиніться! Наша матінка Україна не для того прийшла в цей світ, не для того так багато століть боролася за своє місце в історії!» - скрикнула і я, але така маленька постать серед сили-силенної зла — це просто ніщо... І заплакала... я... Заплакала так, як не плакала ніколи в житті... Та що сльози?! Тут потрібні сила і міць... А поки що, на роздоріжжі шляху, стояла юна змучена Україна, уже не в змозі терпіти знущання...

Комарин Юлія народилася 6 травня 2001 року в селі Хуторо-Губиниха Новомосковського району Дніпропетровської області.

Навчається в 7-му класі Хутір-Губининської ЗОШ. З першого по шостий клас отримувала похвальні листи за відмінні успіхи в навчанні.

Поглиблено вивчає англійську мову.

Вільний від навчання час присвячує рукоділлю, читанню та написанню віршів.

У 2013 році уривок з вірша «Лист святому Миколаю» був надрукований у дитячому журналі «ВДГ» (№ 12 2013 рік).

Переможець районного конкурсу читачів у 2013 та 2014 роках.

В 2013-2014 навчальному році перемогла в районному етапі конкурсу «Собори наших душ» у номінації «поезія».

Комарин Юлія

Шевченку

Хто він для нас? Лише «чувак з портрету».
Отой, що з вусами, або ще молодий,
Отой, який у нас є в кожному кабінеті,
Чий погляд так пронизує, а сам шляхетно він сидий.

Він вже давно помер, та ми ще не забули
Його земних невивчених путів.
Віки пройшли, та щастя ми так і не здобули.
Так шкода, не зробили ми того, що він хотів.

Поет, художник, та насамперед – ЛЮДИНА,
Він завжди був на кроки уперед,
Він знав – країна лише та щаслива, що соборна і
єдина.
Ми все змінили – лишився лиш ідей його незримий
силует.

Він гордим був – перед панами він чолом не бив
І гідності не продавав за кусень хліба.
Віршами він країну наче вмив
Й підняв з колін невтомну працівницю ніби.

Лиш на його віршах вона трималась,
А зокрема тримався дух людей.
На його творчості країна вся духовно підіймалась
І йшла до вищих цілей та ідей

Та за ідеї, що понад кріпацтвом,
Всього лише за правду на вустах,
Він пережив заледве, що не рабство
Й ті почуття, що ти не виллеш й у листах.

На перший погляд доля його нелегка
І дуже якось вже несправедлива,
Та божя воля для поета була така,
Що лише після смерті його віршам всі будуть не
зрадливі.

Але це зараз Кобзаря ми пам'ятаєм,
А чи будемо ми пам'ятать через роки поета,
Якщо його ми вже сьогодні забуваєм
І він для багатьох із нас «лише чувак з портрету?»
Лютий 2014

Дніпро

Я горда, що я тут живу
В краю Січі, в краю козацьких звершень,
Постійно мріями я по Дніпру пливу,
Мою любов ніщо вже не довершить.
Мою любов до гордої ріки,
Яку оспівував Шевченко ще і Гоголь,
Красу, якої зберегли віки,
В якої все є: і пишнота й можуть.
Усі милуються її красою,
І хочуть бачити її довік,
А я щаслива, бо сиділа й дихала росою
Біля її притоки цілий рік.
Вона співала мені колискові,
І ніжно так у сон вела,
Де снилися мені оті казкові
Козаки і слава їх земля.
О Боже! Дякую тобі за все:
За ту ріку і ту її притоку,
Що для тоді малої ще мене
Були казковими і даними від Бога!

Вересень 2013

Якщо запитати в людини:
«Що пасує тобі? Як вважаєш?»
Хтось скаже: «У тренді яскраві кофтини!»
А хтось скаже: «Відстань, заважаєш!»
Я знаю таких, що про це говоритимуть вічність.
Вони скажуть: «60-ті у тренді, бо в моді присутня
циклічність»,
Вони шпильки згадують, ну, і звісно, спокусливі
міні,
Не забудуть про сукні і відверті яскраві бікіні.
Ці балачки, як числа – вони безкінечні:

Порушили цю тему – назад не повернеш.
 Але, як на мене, вони недоречні.
 Та річки народу із русла не звернеш.
 Коли ж дочекається наша Україна,
 Щоб кожна особа була більш свідомою людиною?
 Адже нам пасує свідомість,
 Пасує наснага і мудрість,
 Пасує думок невагомість
 І мрія та щира безмовність!

Жовтень 2013

РИТМ ЖИТТЯ

Разом із друзями і море по коліна,
 З ними ти справжній, з ними ти – це ти,
 В компанії забудеш ти про кислу міну,
 Бо друзі – це суцільний позитив.
 Та що робити, коли це так недоступно,
 Оці звичайні істини буття?

О, часе, стій! Який же ти підступний –
 В минуле вже немає вороття.
 І можна губи гризти аж до крові,
 І можна плакати до пурпуру очей,
 Та краще зразу не пошкодувати любові,
 Аби не мучитись у темноті ночей.
 Не думати чого не зроблено тобою
 Й не жалкувати, що ти щось зробив.
 Не задушив ніхто горя журбою,
 І дощ із сліз його не затопив.
 Бо це життя, воно таке мінливе
 Й не намагайся ти зробити щось,
 Як не крути – забудеш щось важливе,
 Як не старайся – утратиш ти когось.
 Та поки ми живемо на цім світі,
 І поки серця чується биття,
 Нам треба неодмінно зрозуміти
 І постаратися вловити ритм життя!!!

1.04.2014

Юрій Пусов

Сонячна мама

– Лови! Лови!

– Зараз я-ак спіймаю! Да я-ак з'їм!!

Сонячний зайчик стрибав по шафам, стінам,
 по дивану, столу та стільцям, а мама стрибала
 слідом. Митько сміявся, керуючи променем і думав,
 що у нього найкраща мама в світі. Тільки його мама
 із задоволенням грає у м'яч і стрибає на скакалці.
 Тільки йому мама дозволила купатися у ставку під дощем,
 а потім вони разом раділи веселці. І тільки вони з мамою
 ходили вночі на берег шукати забуду кепку і знайшли її,
 та ще й їжака бачили на зворотному шляху. Митько задумався,
 пригадуючи, посміхнувся і не встиг відвести зайчика
 вбік. Мама стрибнула й...

– Гам! З'їла! – проголосила вона і підвелася,
 трохи захекана, навпроти відкритого вікна. Сонце
 освітіло її, виділило силует, а волосся в розпатланій
 зачісці раптом спалахнуло, наче протуберанці.

– Ти насправді його з'їла? – здивувався Митько.

– Авжеж! Тепер мені завжди буде тепло! Навіть
 взимку.

– І сяяти будеш у темряві?

– Тільки тоді, коли це буде потрібно!

З того дня Митько усе чекав, коли ж мама раптом
 засвітиться. Якось ввечері вимкнулась електрика і
 мама принесла з собою світло. Митько зрадів,
 вискочив назустріч, а у мами свічка в ручі горить.

– Мамо, ну коли ж ти покажеш, як сяяти
 вмієш?!

Посміхнулася мама, обійняла сина вільною
 рукою, поцілувала у чубату маківку.

– На все свій час, синку.

Тато, коли дізнався, на що син чекає, раптом
 серйозним зробився.

– Люди світитися не вміють, - мовив. – Ти до-
 рослий вже, маєш розуміти.

– Люди не вміють, - уперто кивнув Митько, -
 а мама може все!

І став чекати далі. Кожний вечір, коли мама
 обнімала його перед сном, Митько відчував
 тепло, що надходило від неї. А коли вона гасила
 нічник, вдивлявся їй услід, намагаючись вловити
 сонячний відблиск.

Але ось якось Митько побачив як мама, сто-
 ячи біля дзеркала, роздивляється та погладжує
 свій живіт, що став дещо кругленький.

– Що трапилося?

– У тебе незабаром буде братик.

Мама подивилася на Митька, її погляд сяяв
 від щастя.

– Це сонячний зайчик виріс у тебе всередині,
 - зрозумів Митько. – Невдовзі ти станеш мамою
 сонечка!

Митько міцно обійняв мамин животик і по-
 думав, що коли народиться братик, мама точно
 сяятиме!

ДИВОСИЛ

Наталія Тарасова,
кандидат філософських наук, доцент,
Ольга Гусіна, Анастасія Любимова, викладачі
Дніпропетровського музичного училища ім.Глінки

Музика без меж

“Коли промовляють гармати, Музи мовчать”, колись сакраментально висловився Ф.Шопен...Але насправді, чим складніше зовнішні життєві обставини, тим яскравіше розквітає мистецтво, в якому душа, що просить захисту й тепла, тільки і знаходить свій вираз. Чи не довели це нам свого часу Сьома симфонія Д.Шостаковича, “Симфонічні танці” С.Рахманінова, П'ята симфонія, опера “Війна та мир”, сонати для фортепіано № 7, 8, 9, балет “Попелюшка” С.Прокоф'єва, “Партизанські картини” А.Штогаренка і ще довга черга творів воєнних літ? Таким самим проявом означеного буттєвого парадоксу став організований в складні для України дні Міжнародний музичний фестиваль “Музика без меж”, проведений у Дніпропетровській консерваторії ім. М.Глінки одночасно з Міжнародною науково-практичною конференцією “Музичне мистецтво: погляд у майбутнє”.

Оригінальність проекту полягає насамперед в поєднанні презентації нових досягнень сучасного музикознавчого пошуку з прем'єрою творів, досі не виконуваних в Дніпропетровську. Ще позаминулого року силами консерваторського хору й оркестру вперше в нашому регіоні прозвучала “Глорія” на канонічні католицькі тексти представника відомої в музиці ХХ століття французької “Шестірки”, композитора Франсіса Пуленка. Минулого року ми познайомилися з Сьомою симфонією видатного грузинського композитора, що живе зараз у Бельгії, нашого сучасника, класика ХХ століття Гіт Канчелі. Новинкою теперішнього сезону став для слухачів хоровий твір Г.Канчелі “Амао омі”. І якщо переглянути афіші нещодавніх українських музичних фестивалів класичної музики та програми проведених щойно у вітчизняних консерваторіях наукових конференцій, то наврядчи знайдемо аналог подібного доцільного союзу виконавської практики з музичною наукою.

Звичайно, неординарні художні проекти не створюються одночасно і суто раціонально. Вони довго творчо осмислюються, дбайливо плекаються в душі талановитих митців, які стають також і прекрасними менеджерами новостворених заходів. Згадаймо, “Грудневі вечори” славетних Святослава Ріхтера та Ніні Дорліак.... Або культові фестивалі “Уся фортепіанна музика Моцарта” Миколи Петрова та “Музика Шопена” Володимира Крайнева. В цьому ряду і щорічний київський “Мюзик-фест” за художнім керівництвом Мирослава Скорика.

Автор і організатор Дніпропетровського фестивалю “Музика без меж” - справжній пасіонарій музичної справи, прекрасний знавець класики, романтики й музики ХХ століття, сольні відеозаписи концертних програм якого користуються попитом

у шанувальників фортепіанної спадщини - заслужений діяч мистецтв України, ректор Дніпропетровської консерваторії ім. М.І.Глінки Юрій Михайлович Новіков. На запитання нашого кореспондента, як йому вдається в такій непростій ситуації, особливо складній для музичного мистецтва внаслідок відсутності будь-якої державної фінансової підтримки, зробити можливим в наймолодшій з українських консерваторій проведення фестивалів і конференцій міжнародного рівня, він відповів переконливо.

“Мій особистий стиль роботи такий: задумане маю обов'язково втілити, а будь-які перепони лише підсилюють прагнення досягти бажаного. Тому починаючи з нуля, не замислююсь, чи вийде? Набагато складніше - вибір програми фестивалю...В процесі пошуку переглядається величезна кількість музичної літератури. Аж поки не зупиняюсь на якійсь одній, або двох-трьох незнайомих партитурах, які змістовно цікають, “взиваючи зсередини”...

Врешті, протягом кількох років проведення “Музики без меж”, - сказав Ю.М.Новіков, - сформувалося програмне спрямування фестивалю, теоретичне підґрунтя якого склали обговорені на минулих конференціях питання музичної практики й фундаментальної

науки. Це - напрям на відкриття невідомої музики минулого, і особливо, нашої сучасності... Скільки різноманітної за стилем та технічними рішеннями музики очікує свого виконання, задовольняючи зацікавленість високо поінформованого, завдяки музичним сайтам інтернету, нового покоління слухачів. Наскільки мені відомо, потреби нинішнього інтелектуала включають опуси Кейджа, Айвза, Мессіана, Вареза, Адамса, Пярта, тощо... А отже, того, що підпадало

під гриф забороненого в радянські часи та створеного на Заході й композиторами “пострадянського простору” в останні 20-30 років. ... І як би цього не хотілось, але, нажаль, з багатьох причин філармонічні програми не можуть охопити цього величезного спаду...

Кожному з наших фестивалів, як мені здається, - зазначив Ю.М.Новіков, - вдалося успішно вирішити репертуарні завдання та питання добору виконавців, серед яких були відомі сучасному зарубіжному слухачу видатні музиканти. У цьому колі - скрипаль Олександр Тростянянський, піаністка Тетяна Корсунська, флейтист Денис Северін з швейцарського Бьорну, піаністи, лауреати міжнародних конкурсів Вадим Холоденко та викладач Московської консерваторії ім. П.І.Чайковського Володимир Попругін, багато інших.

Всі вони допомагають вирішити і ще одне завдання фестивалю - прагнення інтегрування нового слухового та виконавського досвіду в навчальний процес... Щоб зіграні на фестивалях твори та відрефлексовані на конференції музикознавські теми стали корисними студентам та викладачам консерваторії...

До речі, незабаром почнеться останній етап цьогоорічного фестивалю, присвячений його десятилітньому ювілею, де звучатимуть фортепіанні концерти В.-А.Моцарта й Л.Бетховена..”

Зазначимо, що і наукова складова “Музики без меж” сягає міжнародного рівня. Бо окрім цікавих доповідей з актуальних проблем теорії та історії розвитку музичного мистецтва, підготовлених студентами й викладачами Дніпропетровської консерваторії й училища, протягом десятиріччя було обговорено більше п'ятидесяти робіт гостей конференцій - музикознавців з

Франції, Німеччини, Британії, Білорусії, Росії. На публічні слухання виносились актуальні питання сценічно-театральної практики, вищої музичної освіти, технік музичної композиції, джерелознавства. По сьогодні уяву живлять враження від кількох надзвичайно цікавих доповідей конференції 2013 року, які ще двадцять років тому потрапляли до закритих в СРСР тем. Це - супроводжена ексклюзивним відеопоказом останніх інтерв'ю та досить скандальних світових театральних постанов творів унікального експериментатора зарубіжної музики авангарду Карлхайнца Штокхаузена доповідь доктора мистецтвознавства, професора Інституту музики паризької Сорбони Іванки Стоянової (Франція). Чудові спогади залишила і спроба перегляду тлумачень відомих творів В.-А.Моцарта, долучаючи оригінальні тексти рукописів з факсиміле композитора, запропонована на минулій конференції доктором музикознавства, професором Російської музичної академії ім.Гнесіних І.Сусідко. Надзвичайно своєчасною на шляху поглиблення знань про українське музичне барокко, виявилась забарвлена вишуканими аудіозаписами розповідь доктора мистецтвознавства, професора Національної музичної академії України ім.П.І.Чайковського Н.О.Герасимової-Персицької про партесні концерти Д.Бортнянського та А.Веделя, досліджені на основі архівних знахідок і нотних реставрацій 70-х років минулого століття.

В нинішній конференції високий резонанс вкотре викликав своїми оригінальними думками з питань філософії та історії музики доктор мистецтвознавства, професор Російського державного інституту мистецтвознавства, член-кореспондент Міжнародної академії творчості, автор кількох монографій з російської музики XIX століття Є.М.Левашов. Живий інтерес привернули до себе міркування кандидата музикознавства, старшого наукового співробітника Російського державного інституту мистецтвознавства, викладача Московської державної консерваторії ім.П.І.Чайковського А.А.Бобрик, яка поділилась цікавими спостереженнями за амплітудою розвитку новітніх тенденцій пострадянського музикознавства.

Цінним здобутком конференції є справжній науково-полемічний тон, якого бракує багатьом науковим зібранням. Тут він налаштовував не стільки на пасивне сприймання наукових ідей, скільки на міркування, збудження власної позиції, правдивої оцінки музичних феноменів, що продовжилися дискусивним з'ясуванням спірних питань. Втім, це задовольнило кінцеву мету заходу — формування світоглядно нового музичного мислення, адекватного сучасній композиторській та дослідницькій ситуації, іншого оцінкового підходу до творчої спадщини й постнекласичних композиційних процесів. Так, ряд запитань викликали несподівані в контексті сучасної критики марксистських категорій в музикознавстві погляди на втілення категорії інтернаціоналізму в музиці Ленінграду 20-30-х років XX століття, висловлені доктором мистецтвознавства, старшим викладачем факультету мистецтв Бристольського університету Полін Фейрклаф (Британія). Не залишила безучасними викладачів історії світової музики консерваторії й музичних шкіл міста і концепція нового тлумачення духовних кантат Й.С.Баха, актуалізована вітчизняним релігійним відродженням, представлена кандидатом мистецтвознавства, доцентом кафедри історії зарубіжної музики Московської консерваторії ім.П.І.Чайковського, доцентом Московського державного університету ім. М.В.Ломоносова

Р.А.Насоновим. Перехід на сучасні світоглядні позиції запропонував кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії музики Московської державної консерваторії ім.Чайковського Г.І.Лижов, надавши власну структуру перегляду теоретичної спадщини видатного радянського музикознавця Ю.М.Холопова, відомого, зокрема, монографією, про виміри музичного часу й простору в творчості Антона Веберна.

Справжнім одкровенням сприйнялися надзвичайно прості за стилем викладу, але мудрі за своєчасністю, погляди на творчий внесок в українську музику XX століття наймолодшого з "шістдесятників" Івана Карабиця, висловлені доктором мистецтвознавства, професором кафедри історії української музики й музичної фольклористики Національної музичної академії України ім.Чайковського Маріанною Копицею. Як зазначила дослідниця його творчості, найближчий друг і жінка Івана Карабиця, він - учень Б.Лятошинського, автор трьох симфоній і двох ораторій, двох концертів для фортепіано з оркестром і трьох концертів для оркестру, великих симфонічно-хорових творів, серед яких «Сад божественних пісень» на вірші Григорія Сковороди, *Vivere memento* на вірші Івана Франка, «Київські фрески», професор НМАУ, член Національної комісії з питань культури при ЮНЕСКО, в останніх своїх творах змусив замислитися над наслідками техногенних та політичних катастроф, відчути відповідальність, взяти на себе сміливість покаятися за соціальний негативізм перед нащадками....

Не можна не помітити, що з дня відкриття, головними напрямками Днепропетровської консерваторії, які з кожним роком набувають більшої вираженості й зрілості, формуючи унікальний її творчий профіль, ствердилися виконавство й музикознавче дослідництво. Цьому допоміг відповідний кадровий добір, де чимало викладачів, котрі сприяють формуванню у музичній молоді пріоритету, по-перше, живого виконавського пізнання класичної й створеної останніми десятиліттями зарубіжної й вітчизняної музики. І по-друге, бажання самостійно дослідити "авторські загадки", скажімо, симфоній Міхаеля Гайдна .. Чи дізнатися про творчість Арво Пярта, з партитур якого не так давно знято "музикознавське табу".

Власним прикладом це доводить старший викладач кафедри теорії й історії музики Лариса Гонтюва, яка кожного року знайомить з власними дослідженнями творів, прем'єри яких

проходять на концертах фестивалю "Музика без меж". Відкриттям минулого року стала оповідь "В пошуках невтраченого часу: симфонія №7 Гіт Канчелі". Продовженням розкриття нових ракурсів таланту музичного спадкоємця Важа Пшавелі й Олексія Мачаваріані, однодумця Акакія Церетелі й Галактіона Табідзе, сучасного грузинського апологета триєдності істинного, прекрасного й благого стала нинішня розвідка «Амао омі» Г. Канчелі в контексті розвитку сучасної хорової музики".... Коли ми поцікавились у Лариси Валеріївни, чим пояснюється такий стійкий інтерес до творчості Г.Канчелі, вона послалася на рідкий в мистецтві доби інформаційної уніфікації феномен яскравої індивідуальності. Окрім того, на тлі багатьох митців, що проявляють власну мультикультуральність або відмовляються від продовження традицій національної культури, він залишається цілісною творчою особистістю, що не забуває про рідні музичні коріння.

Наші думки збіглися з Л.Гонтювою в тому, що як і решта хорових творів Г.Канчелі, майстерно, навіть витончено, виконана хором Дніпропетровської консерваторії під керівництвом

О.Ячник та квінтетом саксофонів під керівництвом заслуженого артиста України І.Грузіна «Амао омі», сприйнялася ніби трепетна, натхненна інтимна духовна сповідь про сьогодення. Строга в своїй мелодичній аскезі, подібно давньогрузинським храмам або іверійській хорівій багатоголосній вертикалі, вона віддзеркалила симфонічне мислення композитора, генетично пов'язане з народними грузинськими, вірменськими, і навіть, давньоіудейськими музичними витоками...

Зверніть увагу, не тільки популярні в зарубіжжі виконавці збирають повні зали слухачів на концертах кожного з фестивалів «Музика без меж». Найбільше задоволення й найяскравіші враження залишають по собі прем'єрні покази музичних творів силами студентів та викладачів консерваторії... По-перше, це відкриття нових імен талановитих перспективних молодих співаків або інструменталістів... По-друге, демонстрація ґрунтовної орієнтації Дніпропетровської виконавської та музикознавської школи на класичні зразки, передусім, традиції оперних студій Московської, Санкт-Петербурзької та Київської консерваторій, які першими виконували нові твори Чайковського, Танєєва, Рахманінова, Лєнтовича, Лятошинського, Скорика, Станковича, Сильвестрова, Карабиця, Степурка

Серед ініціаторів таких творчих дебютів - один з педагогічних лідерів Дніпропетровської консерваторії, піаніст, музикознавець, член Національної спілки композиторів України, художник керівник творчого об'єднання «Юна опера» Володимир Ілліч Скуратовський. Професійно виправдовуючи високі амбіції, очолювана ним «Юна опера» останніми роками познайомила з власним доробком не лише слухачів Дніпропетровського регіону, а і любителів оперного мистецтва Київ, Полтави, Запоріжжя, Кіровограда, Дніпропетровська, Кривого Рогу. Кілька років підряд замість літніх канікул, юні співаки разом з Ольгою та Володимиром Скуратовськими, взявши костюми та «пересувні» декорації, відправляються в творчі мандри, відвідавши в такий спосіб Білгород-Дністровський, Ярославль, Новгород Великий, Санкт-Петербург, Москву, містечка Литви.

Захоплено сприйняли слухачі фестивалю представлену студентами консерваторії та музичного училища оригінальну концертну версію «Пікової дами» П.І.Чайковського. Збільшивши репертуарний список колективу, де вже чимало сценічно опрацьованих достатньо непростих за музичною драматургією й виконавськими особливостями вокальних партій казково-епічних шедеврів («Князь Ігор» О.Бородіна, «Садко», «Казка про царя Салтана» й «Сказання про град Китеж та діву Февронію» М.Римського-Корсакова), прем'єра цього сезону довела чималий лірико-драматичний потенціал «Юної опери». Виконавці головних партій В.Ніколаєв, О.Синякова, В.Бабенко, В.Воеводін, М.Скуратовська та артисти хору зірвали шквал аплодисментів, музично і сценічно переконавши в опануванні складним діапазоном прийомів драматичної виразності музики П.І.Чайковського. А застосування кіно - театрального прийому «від автора» у виконанні А.Шевчук, що оголошуючи ремарки з тексту повісті О.Пушкіна, інтерактивно спілкувалась із глядачем, наблизило події далекого минулого — нашої реальності.

Як все це вдалося, ми дізнавались у В.І.Скуратовського. «Звернення після епічних та казкових опер М.А.Римського-Корсакова до музичної драми П.І.Чайковського «Пікова дама» було для нас питанням принциповим, - відповів Володимир Ілліч. - Адже «Юна опера» - проект музично-педагогічний. З самого початку ми вирішили зупинитися на вітчизняних операх, враховуючи близькість мови й історичну, знання слов'янського епосу та обрядів. Але вже після виконання «Китежу» - духовно й жанрово всеохоплюючого твору — задумалися, що можна брати в епічному напрямі після цього? Врешті, вирішили кардинально змінити маршрут — в бік драми. Кроком вперед бачилась тільки «Пікова дама», навіть ні «Євген Онегін». Хоча яким педагогічним цілям може задовольнити ця опера П.І.Чайковського, відповісти однозначно досить складно. Адже тут йдеться про гру в карти, самогубство, божевілля - сукупність людських пороків. Тому криз розвитку драми ми провели ідеї надії та очищення. Намагалися довести у виставі, що лише власною смертю Герман здобув очищення за смерть Графіні й поштовх щиро закоханої Лізи до самогубства. Тим самим, слухачам залишили надію на перемогу

вищої справедливості...

Що ж до складностей емоційного й виконавського порядку, то, саме це і викликало у нас найбільші побоювання, - продовжив В.І.Скуратовський. - Зокрема, відносно виконавця партії Германа Віталія Ніколаєва, який є лише студентом третього курсу консерваторії, не мав необхідного досвіду для виконання надзвичайно напруженого музичного тексту. Консультуючи Віталія з питань виконавської майстерності, видатна співачка, лауреат Національної премії ім.Т.Г.Шевченка, народна артистка України (до 1991 року — єдина в регіоні народна артистка СРСР), професор Дніпропетровської консерваторії Нонна Суржина, висловила свої застереження. Адже це - дуже небезпечна партія тим, що в опері сім картин, де для Германа не має жодного відпочинку. І кожної картини - колосальне моральне й фізичне навантаження. Але як для Ніколаєва в партії Германа, так і для випускниці консерваторії Ольги Синякової в партії Лізи та Ігоря Воеводіна, що співав Єлецького, робота над «Піковою дамою» дала можливість зробити величезний професійний крок вперед. Надзвичайно колоритною фігурою серед персоналії опери Чайковського був відзначений багатьма слухачами Томський у виконанні молодого, талановитого, з чудовим басом третьокурсника консерваторії Вадима Бабенка. Багато сил та відповідальності вимагала робота над музичною характеристикою двох персонажів опери одночасно - Поліни та Графіні — і від Марії Скуратовської, поки що не співачки, а студентки музикознавчого та фортепіанного відділів музучилища. Тим не менш, вона блискуче з цим впоралася. Всі разом зробили неможливе...

Що буде далі? Цей рік буде особливим в подальшій долі «Юної опери». Оскільки більшість її учасників закінчують музичне училище і консерваторію, а значить передбачається їх подальше професійне визначення у житті. Отже, частина учасників може піти з колективу. Якщо так, будемо починати з чистого папірця.... Втім, це — шлях «до нових берегів», - підвів В.І.Скуратовський.

Успішне подолання вокальних небезпек сприяло слухачькому успіху ще однієї прем'єри фестивалю — камерної опери «Моцарт і Сальєрі» М.А.Римського-Корсакова. Вирішена в сучасній сценічній стилістиці, опера розкрила справжні виконавські здібності молодих співаків. Відчуття інтонаційної правди випромінювало глибоко осмислене й тонко нюансоване в кожній фразі, вокальне рішення образу достойного, лукавого, з пораненим самолюбством Сальєрі студентом четвертого курсу консерваторії Юрієм Субботом, за класом народної артистки України Н.Суржиної. Окремі епізоди навіть навіювали темброві асоціації з виконанням самого Ф.Шаліяпіна, в чому, безперечно, величезна заслуга надзвичайно вимогливого викладача з високою музичною культурою та чималим співацьким досвідом. Свої слухачькі «браво» отримав також виконавець партії щирого, відкритого, «сонячного» Моцарта п'ятикурсник Олег Журавель. І, як завжди, молодіжний оркестр «Фестиваль» під управлінням заслуженого діяча мистецтв України Дмитра Логвіна, інтерпретація партитури опери якого, щоправда залишила кількість запитань щодо природності у живому виконавському контексті аудіоколлажу з «Реквієму» Моцарта....

Коли відзвучали останні акорди фестивалю-он-лайн «Музика без меж», пригадався вислів Бориса Асаф'єва з рецензії на постановку в Малому театрі «Плигання через тінь» Е.Кшенека. «Сила і виразність музики, - писав він, - великою мірою обумовлюється ступінню ... свідомості композитора, характером його реакцій на поведінку навколишнього середовища та оцінкою, здійснюваною ним в музиці та через музику — сучасною йому життя...» Хочеться побажати організаторам та виконавцям наступного фестивалю саме цього — не втрачати вчасності реакції засобами обраної для нових програм музики на сучасне життя...Не втрачати тієї унікальної можливості долати політичні, національні, мовні, етнічні, релігійні межі, що штучно створюються між людьми, передбачаючи вияви агресії, ненависті, страху... Музика має налагоджувати на гармонію, спокій, любов, допомогати багатьом сягнути свободи, передусім, в своїй душі. Набути духовної свободи, що не знає жодних обмежень...

Віталій Старченко, мистецтвознавець

ТВОРЧЕ СХОДЖЕННЯ

За творчістю художника Андрія Соколенка спостерігаю якщо не від її «дня народження», то принаймні з «хрестин»: у 1997 році був рецензентом його дипломної роботи у Дніпропетровському

святих Григорію Сковороді, Дмитру Яворницькому, Валер'яну Підмогильному в музеї «Літературне Придніпров'я», на яких твори Андрія Соколенка були чи не найпомітнішими.

З десяток вікон по периметру другого поверху літературного музею відкрили можливість «пленеру в інтер'єрі» – Андрій зі дня у день писав чималого формату етюди, деякі з них цілковито можна визнати натурними картинами. Краєвиди центрального січеславського проспекту вилаштувалися у струнку серію картин, яка опоетизувала середмістя з його старовинним бульваром і монументальними акаціями. На жаль, великі фрагменти акацієвого бульвару центрального проспекту вже просто не існують, отож, окрім художньої цінності, соколенківські урбаністичні мотиви (дещо похмурі, як передбачення чогось недоброго...) мають заряд болісної ностальгії за втраченою графікою характерних для старого міста дерев.

Та не завжди Андріїв погляд блукав за вікУ минулому році Андрія прийняли до Національної спілки художників України. Це означає, що колеги визнали його творчий потенціал. Ще одним життєвим і творчим рубежем для нього стане цьогорічний захист диплома в Харківській академії. Отже, становлення успішно відбувається. Гадаю, що майбутня розбудова експериментаторської графічної майстерні разом з Сергієм Алієвим-Ковикою стане тим важливим етапом, який остаточно визначить його творчі пріоритети.

Мати й доня

Захід у стени

Майстерня

художньому училищі. Та звернув на Андрія увагу ще до того, як побачив випускний набуток – блондинистий худорлявий юнак різнився від інших студентів училища якоюсь ранньою дорослістю й аскетичною небалакухістю.

Дипломна робота (ескіз картини) вразила абсолютною відповідністю змісту і форми візуальному враженню від її творця. У форматі, наближеному до квадрата, Андрій зобразив сон двох діток (брата та сестрички) у хаотичних позах. Лаконічне, полишене зайвої барвистості полотно чимось нагадувало зразки живопису «бойчуків». Та на відміну від монументальної всеохоплювальності «бойчуків», робота Андрія була камерною, навіювала стихнені ліричні переживання і чудово передавала стан «глухонімості» глибокого, позатим тривожного дитячого сну...

Згодом Андрій майже зник із поля мого зору і знову виник у стінах музею «Літературного Придніпров'я» на початку двохтисячних років. На той час, завдяки майже материнській турботі завідувачки музею Олени Аліванцевої, його «робітню» став увесь другий поверх музею, який пасував Андрієві суворим андеграундним виглядом і дефіцитом відвідувачів. Передував же сходженню на цей поверх позитивний резонанс від неформального артгурту «Коло», яке з 1999 здійснило кілька тематичних виставок, зокрема при-

ПЕРЕМОЖЦІВ ДЕСЯТОГО КОНКУРСУ ІМ. О. ГОНЧАРА НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «БОРИСТЕН» НАГОРОДИЛИ В НГУ

Вже десять років поспіль журнал «Бористен» за підтримки Національного гірничого університету організовує щорічний конкурс ім. О. Гончара на сторінках часопису. Нагородження традиційно відбувається у стінах гірничого.

Цього разу урочисто вітали переможців 2013 року, якими стали: Віктор Веретенников (м. Дніпропетровськ) – у номінації «Література» (за уривки кінороману «Гетьман», який можна знайти у серпневому номері журналу); Йосип Сірка (Канада, м. Торонто) – за публікації останніх років, присвячені трагічним і героїчним подіям історії України; Микола Степаненко (м. Полтава) – номінації «До 80-ї річниці геноцидного голодомору в Україні» за статтю «Болять гіркими бабусиними споминами мої груди».

А також у номінації «Краща новація» переможцем визначено Василя Клешню за впровадження на шпальтах журналу рубрики «Захисти зеленого друга», присвяченої лісовій галузі сільського господарства України.

Привітав присутніх ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Григорович Півняк, відзначивши особливість конкурсу й тих непересічних особистостей, які щороку в гірничому відкривають свій талант широкому загалу.

Шеф-редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс познайомив аудиторією з кожним лауреатом. На жаль, з різних причин четверо учасників не змогли приїхати на нагородження, тому отримують дипломи та пам'ятні сувеніри пізніше.

Лауреат у номінації «Література» Віктор Веретенников зазначив, що йому приємно отримувати цю нагороду, адже вона пов'язана з його рідним університетом та видатною постаттю української літератури - Олесем Гончаром.

Завершилась зустріч фотографуванням та автографами, і, як влучно зазначила директор Центру культури української мови ім. О.Гончара Ірина Цюп'як: «Сьогодні ми внутрішньо збагатились, адже тут звучали слова про любов, які дуже важливі у такі непрості часи!»

Українські автобусні зупинки часом набувають феєричних малих архітектурних форм на узбіччях автострад

Вони залишилися для нас згадкою ще з часів СРСР. Деякі з них схожі на мистецькі старання якогось кубофутуриста із сусіднього села, деякі – ідеальний зразок пропаганди комуністичних ідеалів. На жаль, багато цих мозаїчних панно та фресок занепадають.

До вашої уваги – лише декілька фотозображень від небайдужих людей, які не просто проїхали повз, а зафіксували на фото ці чарівні придорожні укриття для нащадків. До речі, до наших зупинок небайдужа Європа:

Мандрівник Крістофф Д. Брумме пише про українські зупинки у своєму блозі: "Мистецтво майстрів мозаїки в Україні охоплює багато шкіл і стилістичні напрями – експресіоністські і натуралістичні, соц-арт і поп. Кожен твір мистецтва унікальний, копіювання залишається долею західних культур... Тепер мета мого життя: я хочу добитися того, щоб сто найгарніших автобусних зупинок в Україні були взяті під захист ЮНЕСКО."

А свого часу матеріал про українські зупинки опублікували в німецькому журналі *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

(continued)